

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 100 — K, za naročnike v inozemstvu 140 — K letno. Posamezna številka po K 2 —.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 1 K za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštnine še 50 K.

**Telefon uredništva
št. 312.**

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 2 K — vin. dvakrat . . . 1 — 50 za nadaljnja izvršenja od petit-vrste po 60 vin. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

**Upravištvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/1**

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklame tije so proste poštnine.

Kršenje avtonomije višjega šolskega sveta.

Šolska samouprava ali kulturna in šolska avtonomija je bil vedno ideal slovenskega učiteljstva. Vse naše stremiljenje je težilo za popolno ločitvijo šolske uprave od politične, in dosegli smo, da je danes v Sloveniji na čelu naše samoupravne šolske oblasti šolnik in ne več politični šef. To je pridobitev, ki je neprecenljive važnosti za šolstvo, in ki jo je ohraniti za vsako ceno. Ne samo ohraniti, temveč jo je potreba izpopolniti tudi navzdol. To je naša zahteva, in slučaj kažejo, da je to nujna zahteva!

Višji šolski svet ima svoje avtonomne pravice, med katere spada tudi nameščenje in premeščenje učiteljstva, uvedba disciplinarnega postopanja in disciplinarni izrek nad učiteljstvom. Učiteljstvo je torej državno uradništvu, podrejeno avtonomni šolski oblasti in potom oddelka za uk in bogočastje prosvetnemu ministrstvu. Ni pa učiteljstvo v nobenem slučaju uradništvu politične uprave, ki bi smelo preko avtonomnih pravic šolske uprave, poljubno z njim razpolagati.

Pred samovoljnim postopanjem, in pred t. zv. postopanjem »pod klobukom«, štiti učiteljstvo plenum višjega šolskega sveta, v katerem sede tudi zastopniki in predstavitelji učiteljstva.

Desetletja je bila avtonomna pravica deželne šolske oblasti strogo varovana od političnih šefov — cesarskih namestnikov; niti »nekronani vojvoda slovenski« dr. Iv. Šusteršič, se je ni dotaknil. In sedaj, v svobodni državi, ko je avtonomija šolske uprave dobila izraza tudi v obliki predsedstva šolske oblasti, se je izvršilo to, kar se nam ni pripetilo prej desetletja.

Stalno nameščen učitelj z družino, je bil premeščen brez uvedbe disciplinarnega postopanja, brez izreka šolske oblasti in danes faktično ne ve — zakaj. Predsedstvo pokrajinske vlade ga je preko višjega šolskega sveta in preko poverjeništvu za uk in bogočastje brzojavno premestilo in mu zagrozilo s suspendacijo, ako ne nastopi novega mesta.

S tem je bila prezrta višja šolska oblast, je bilo prezrto poverjeništvo za uk in bogočastje in so bile kršene in porušene avtonomne pravice višjega šolskega sveta.

Konstatiramo, da v dobi najbrutalnejšega preganjanja učiteljstva ni bil noben učitelj kazensko premeščen brez seje deželnega šolskega sveta; niti v dobi ne, ko so najbesnejše divjali dr. Šusteršičevi priganjači po deželi in pritiskali na

okrajne glavarje, ko je imel dr. Šusteršič absolutno moč v deželnem šolskem svetu, ne v času, ko mu je bil baron Schwarz absolutno vdan. Niti baron Schwarz, ki je bil hkrati predsednik višjega šolskega sveta ni izvršil nobenega premeščenja brez seje deželnega šolskega sveta in je tudi vsa premeščenja »iz službenih ozir« pripuščal le po izreku seje deželnega šolskega sveta.

Učiteljstvo je bilo vsaj formalno varovano proti brezpravnosti!

Prepričani smo, da je vzrok temu premeščenju le enostranska informacija pokrajinskega predsedstva in to, ker se ni izvedla preiskava potom šolske oblasti. Če bi bila izpeljana šolska samouprava tudi na nižji stopnji in bi bila ločena šolska uprava od politične tudi pri okrajnih šolskih svetih, bi se ta slučaj nikdar ne pripetil.

Učiteljstvo ni našlo v okrajnih glavarjih svojih zaščitnikov v avstrijski do-

bi, in je ne najde sedaj: ščitili bi ga pa sigurno šefi, če bi bila izvedena samouprava šolstva tudi na nižji stopnji. Navajamo samo dva slučaja: Veliko dolino, ko je bilo učiteljstvo vse šole dejansko napadeno zaradi protidržavnega razpoloženja ljudstva, a ni našlo zaščite pri okrajnem glavarju, in sedanji. Pač pa je našlo učiteljstvo v okrajnih glavarjih svoje najstrožje predstojnike. Čast izjemam!

Poleg drugih šolskih in pedagoških razlogov govori torej tudi ta moment odločno za popolno ločitev šolske uprave od politične.

Zagotovilo imamo, da bo predsedstvo naše organizacije podvzelo vse korake, da dobi učiteljstvo popolno zadoščenje za navedeni slučaj, in da se zavaruje proti brezpravnosti!

Vprašanje uradniške pragmatike in učiteljstvo.

27. pret. m. je bil v Kočevju sestanek javnih nameščencev, na katerem je procal g. poslanec profesor Reiser o uradniškem vprašanju.

Iz njegovega stvarnega in zanimivega poročila podajem sledeče:

Pri nas je uradniško vprašanje, v prvi vrsti gnotno vprašanje, v drugih pokrajinah države pa pragmatično, da odstrani ne zdržne koruptne razmere.

Uradniško vprašanje je državno vprašanje.

Prvotni načrt avtomatike, po katerem bi uradništvo napredovalo zgolj po letih avtomatično, je propadel in uveljavil se bo drugi, v katerem bodo plače avtomatično položajne, to se pravi avtomatične z ozirom na kategorijo, razred ali čin, v katerem se kdo nahaja, položajne pa v toliko, da upoštevajo njegov socialni položaj, oziroma predstojanje.

Upa, da bo načrt predložen nekako okoli Božiča vladi in upanje je, da pride ta zakon kot eden prvih v javnost.

Pri tem pa bodo urejene tudi poštnine.

Seveda je to še dolga pot in ni nam treba biti preveč optimističnim.

Prevod na dinarske plače.

Nato je prešel g. poslanec na razpravo o draginskih dokladah oziroma ureditvi vprašanja dnevnice, ki je nujno z ozirom na naš gnotni položaj.

Ob tej priliki pa se je dotaknil prejšnjega vprašanja, izboljšanja gnotnega položaja posameznim kategorijam uradništva

omenja razburjenje, ki je zavladovalo med uradništvom, ko je bil del istega deželnega trenutnega izboljšanja. Sploh je bilo vse prevajanje v dinarske plače krparenje, ki je moglo le polagoma zbrisati razlike med raznimi kategorijami nameščencev.

Pripominjam pa, kot g. poslanec, da misli pod imenom uradnik državne uslužbenice vseh vrst. (Učiteljstvo, uradništvo, poduradništvo itd.).

Tako je prišlo do tega, da je bil eden prvih stanov države, katerega plača je bila prevedena v dinarje, učiteljski stan, niemu je sledil stan sodnikov.

Razburjenje, ki je tedaj nastalo med uradništvom in debilo duška celo v odločnih polemikah po listih, je nastalo le vsled neumevanja položaja.

Po poslančevem mnenju, ki se mu mora pridružiti vsak misleč človek, je vsako izboljšanje gnotnega položaja posameznih stanovskih kategorij, le toplo pozdravljati, ker nas vsaka taka regulacija približuje idealu končne popolne ureditve uradniškega gnotnega položaja. Da smo bili mi in sodniki prvi (razen častnikov in uradnikov agrarne reforme), ki smo bili deložni dinarskih plač, je vzrok edino ta, da sta ta dva stanova edina, v katera ima v Srbiji vstop le kvalificirani uradnik.

Povsod drugod vstopajo v Srbiji — a še bolj so vstopali posebno neposredno po prevratu vsakovrstni nekvalificirani — elementi pod protekcijo strank. Seveda so to ponajveč posledice vojne in ne-

urejenih povojnih razmer. Tu tiči jedro korupcije in edina stanova, ki tvorita tu jez splošni pokvarjenosti, tvorita učitelj in sodnik. Zato je država dvignila učiteljstvo in za njim sodnike in tu so prvič padle pokrajinske meje, sad stoletne ločitve.

Tako je moralo biti — a mi nismo tega umeli! Nikomu ni prišlo na um, da bi se bil obrnil na kako informativno mesto in tako ustvaril enotno fronto duševnega proletarijata.

Ustanovitev Saveza drž. nameščencev.

Zato je pozdravljati 1. okt. t. l. ustanovljeni Savez vseh nameščencev države.

Toda odločen korak je storjen — zato le naprej v enotno falango vsi, ki delujemo s svojim intelektom za državo, narod in splošnosti v korist.

Tako je prišlo, da so bili profesorji izenačeni sele z 1. januarjem t. l. in tako je dalje zanimivo razpravljati, g. profesor, o borbi za izenačenje plač slug in poduradnikov.

Mnogo zanimivosti je podal o trnevi poti borbe za izenačenje draginskih doklad.

Opozarja na to, da bi marsikaj dosegli prej in brez posebnih težav, če bi svoje težnje prav naslavljali, tako pa romajo razne prošnje in lamentacije na nekompetentne urade in leže tam zaprte in nerešene.

Opozarja na zakonodajni odbor skupščine. Vse težnje je adresirati nanj.

Ostra, a opravičena je bila kritika organizacij, ki ne delajo ničesar v pozitivnem smislu.

V kritiziranju nedosežni, v delu zadnji. Podaja dokaze, ki osvetle marsikaj, kar nam je neumljivo, če beremo samo duševne proizvode poklicanih in nepoklicanih kritikov.

Draginske doklade.

Nato nam je podal izčrpno poročilo o stanju vprašanja draginskih doklad, katero bo po njegovem zatrdilu rešeno okoli novega leta 1922.

Številke ne navajam, ker planejo nanje kot gladni volkovi razni paraziti, ki izrabljajo vsako napovedano povišanje v svoje spekulativne — nečedne namene.

Le splošno rečem, da po njegovem načrtu pridobimo in obremenimo državni proračun z znatno svoto, katero tudi zamolčim, ker nočem razburjati razne krščene in nekrščene Jude, ki žive le od izsesavanja ljudstva. Toliko o povišanju dnevnice in draginskih doklad.

Ugotavlja preveliko število nameščencev in ogromen naval na državne službe. Da se to odpravi je treba teme-

Ivan Cankar — za slovensko mladino.

Neoporečena dolžnost vzgojiteljev je danes, da seznanjamo mladino z deli Ivana Cankarja velikega genija. Seveda je treba iz vzgojnega vidika prav temeljito presoditi, kateri spisi so primerni za mladino.

Dosedanja berila za šolsko mladino so bila večinoma prepojena s spisi moralizirajoče vsebine. Nič boljši niso v marsikaterem oziru mladinski spisi in knjige.

Navidezno tiči blag namen v prozornih morali in odetih spisih, ki jia prikazuje takozvani »umetni simbolizem«.

Kdor se je pa globlje seznanil z otroško psiho, ve, da le velika, resnična umetnost more trajno in uspešno vplivati

na občutljivo in nežno dušo mladine. Če našo deco ne bomo seznanjali z deli naših prvih pisateljev, ki jih preveva naravni simbolizem, se ne bodo znali nikar orijentirati v bodočem, samostojnem življenju. Seveda moramo izločiti vse, kar bi kot vzgled mikalo — iz nižin in pokvarjenosti življenja.

Ivan Cankarja spisi so trije evangeliji! On proslavlja ljubezen do domovine, do človeštva in do matere. Slednjim je postavil, kakor trdi z upravičenostjo znani poznavalec Cankarjevih del, dr. Ciril Oblak, spomenik, ki sega do neba.

Ostre, v dna duše zgoče so besede, ko govori o grehah, zmotah in zlobnostih našega ljubljene naroda; a mile, mehke in rajske so, ko govori o materi. Velik del nesmrtnih podob je posvetil ubogim ne-

zakonskim otrokom, takozv. neboljencem, ki jih je pijana strast zvalila v življenje kot — obsojence!

Če je učitelj komentar, ki je potreben za pravo razumevanje Cankarjevih del, potem so za mladino najprimernejši spisi »Za Križem« — s slikami, »Ministrant Jakec«, »Jure«, »Pavličkova krona« itd.

Čudovita lepa povestica, dar za otroke je »O prešakah«. — Tudi v knjigi »Moje življenje« je vse polno slik in spisov iz njegove otroške dobe; ko se je Ivan Cankar šolal v vrhniški ljudski šoli, pasel, ministriral in preživljal brezskrbna leta doma, pri starših.

Ne glede na črtice, ki jih prinašajo v pravem razumevanju tudi naši »Šolski listi«, je priporočati malo bolj odrasli mla-

dini predvsem izvirni roman uboge družine »Na klanec« in prečudapolni zadnji pozdrav »svoji neskončno ljubljani domovini«. »Podobe iz sanj«. Iz te knjige so posebno priporočljive slike »Gospod stotnik«, »Ranjene«, »Ogledalo«, »To so pa rože«, in še druge, z malimi izjemami, kakor »Z dna«, »Zaklenjena kamrica«, »Edina beseda« i. dr.

Mladini je bila namenjena povest: »Vojska cesarja Janeza«, a prešibko je že bilo življenje, da bi zmoglo, kar je hotela njegova gigantska duša.

Kar je pa ustvaril neposredno za mladino, je tako silno in tako veličastno, da bo še dolgo črpala mladina življenje iz njegovih del.

J. Radovan.

ljite reforme uprave, ki obremenjuje sedanje nameščence z ogromnim a mnogokrat neplodnim — nepotrebnim delom.

Po geslu da, kdor je zdrav, pa ni kvalificiran za državno službo, mora na delo, se v doglednem času položaj izboljša.

O šestmesečnih bolezenskih dopustih.

Pereče vprašanje ukinitve drakonske naredbe glede ustavitve drag. doklad. (dnevnic) dopustnikom po šestih mesecih dopusta. (Služb. Nov. št. 129 od 11. VI. t. l. člen 23.) poroča g. poslanec, da bo vsakdo, ki bo na dopustu, užival polne dnevnice eno leto in po preteku leta mu bodo avtomatično tekale pokojniške dnevnice, če bo do tedaj rešena ali pa ne prošnja za vpokojitev (ali pa za morebiten nadaljni dopust).

Dnevnice poročenih uradnic.

Glede priznanja celotnih dnevnice poročenim uradnicam (meni g. poslanec), da bo težko kaj uspeha z ozirom na odpor preminulih faktorjev.

Še nekaj o pragmatiki.

Zanima nas nadalje dejstvo, da pride v pragmatiko tudi aktivitetna doklada pod imenom stanarine.

Učiteljstvo bo sprejeto v pragmatiko, ki pride šele v obravnavo pred skupščino.

PRIZNANJE NAŠE MATURE OGROŽENO!

Toda dvomljivo je, če bo že zdaj matura učiteljskih izenačena in priznana enakovrednim z maturo gimnazij in realk.

Zato učiteljska centrala in pokrajinska poverjeništa na krov.

Do danes ni še našega zastopnika v odseku, ki dela na novi službeni pragmatiki.

Zganite se, da ne bo prepozno, ker je organizacija v prvi vrsti tu, da nas zastopa odločno in z uspehom povsod, kjer se gre za naše gmotne interese.

Naše težnje so v celoti premalo znane drugim faktorjem. Govorimo mnogo, a to bolj med seboj!

Zato vnovič: Pozor!

Bili smo in utegnemo še biti razočarani, ko zagledamo svoje po drugih odkazano nam mesto v vrsti nameščencev Jugoslavije.

Potrošačke zadrug.

Tudi vprašanja potrošaških zadrug se je dotaknil in ugotovil, da ne prospevajo in ne bodo prospevale največ po naši krivdi. Ugotovi, da se mnogo preveč govori o tem in navaja številke, ki ne dosežajo ogromnih števil, navedenih v časopisnih kritikah.

Naredba o teh zadrugah bo ukinjena najbrž in vplačane svote vrnjene.

Begunsko vprašanje.

Tovariši in tovarišice — begunci pa upajte, najbrž boste deležni — ako bo to tudi v Srbiji za po vojni oškodovane sprejeto, gmotnih podpor. Toda gotovega vam ne morem poročati ničesar — kakor ni niti g. poslanec operiral z demagoškimi frazami.

Konstatiral je dejstvo, da mislijo tudi na sirote, ki so bežali in izgubili pri tem svoje premoženje.

G. poslanec je koncem govora apeliral na naš idealizem in vtil je v nas upanje, da nismo tako zapuščeni, kakršne se čutimo, zroč po naših pokrajinah.

A. M.

DRAG. HUMEK:

Udejstveno rokotvorni pouk. (Dalje.)

Pri vseh teh vajah smo se naučili toliko, da lahko poizkusimo zvezati knjigo. Koliko knjig bi bilo lahko po naših domovih, ko bi bile vezane, ne pa samo zložene tako, da izpadajo listi in izgine koncu dragocena knjiga, ki bi jo lahko čital rod za rod. Pri rokotvornem pouku nečemo posegati v tajnosti knjigoveške umetnosti, ž nje težkimi okraski, napisi in obrezami. Hočemo le trdno vezano knjigo. In to dosežemo z neverjetno lahkoto.

V domačem življenju potrebujemo čisto primerni posod za razno drobnjav. Naše ženske skrbno spravljajo škatle za gumb, semenje itd. Izdelovanje preprostih kvadratnih škatel ni težavno. Pozneje izdelamo celo škatle raznih oblik in s pokrovi pa tudi s predali. Kjer je to možno, naj učenci take izdelke okramajo s papirnati izstrižki ali z risbami, ki so jih izdelali pri risanju. V takih slučajih upoštevamo naravno ornamentiko.

Vrsto izdelkov iz papirja in lepenke lahko po potrebi pomnožimo ali skrajšamo. Ta lahko kaj izpusti, oni pridene. Veliko glav. veliko misli. Tudi je umljivo, da moramo učno snov razdeliti na posamezne

razrede. Čim višji je razred, tem več lahko dosežemo in tem težje izdelke smemo zahtevati od učencev. To pa le, če smo jih vzgajali v pravem smislu izpočetka.

O potrebni opremlitvi za razna dela bom govoril pozneje. Omeniti pa moram že na tem mestu, da si mora učitelj pomagati sam. Pomagali mu bojo tudi učenci. Neverjetno je koliko šare navlečejo v šolo, če imajo potrebno zanimanje za stvar in zanimanje moramo vzbuditi. Tudi si mora potreben načrt dela ustvariti vsak učitelj sam, računajoč s krajevnimi in šolskimi razmerami. Ni vse za vaško šolo kar je za mesto, in narobe.

Po mojem mnenju je obdelovanje lesa najvažnejša naloga rokotvornega pouka. Po naših šolah je pa žal v dosedanjih razmerah tak pouk neizvedljiv. Navzlic temu bom obravnaval priprosto mišarstvo kolikor moči izčrpano, ker delamo bolj za prihodnost kot za sedanjost.

Predno se pa lotim tega vprašanja, bom na kratko opisal delo v rokotvornem tečaju za ponavljalne učence, ki sem ga imel v Krškem. Radi pičlo odmerjenega prestora navajam samo načrt, v kolikor sem ga z učenci praktično izvedel. Načrt je obsegal nastopna za gospodarsko življenje na kmetih pomembna in važna dela.

Kako se kolje les za napravo ročajev, toporišč, prečk in podobnih predmetov, ki morajo biti iz razklanega lesa. Kako ravnamo s takim lesom pri shranjevanju in sušenju. Obdelovanje lesa z bradljo, rezilnikom in obličem v svrhu naprave ročajev ali toporišč za kladivo, dleto, teslo, sekirico, sekiro, motiko, krampico, lopato, gnojne vile in podobne predmete. Kako pravilno nasadimo taka orodja. Vzdržljno in povprečno žaganje. Kako naredimo preprost zaboj. Zabijanje žrebljev. Preprosto skoblanje desk in letev. Skrbneje izdelan zaboj ali predal za fižol, žito ali kako drugo seme. Vrtnje. Lestva z uvrtnimi klini. Stolec z uvrtnimi nogami. Trinožec. Čeljusti za grablje. Izdelovanje in zabijanje zob. Dolbenje. Kako izdelamo kozišče. Lestva z udobnimi klini. Steber in ranta. Grabljišče iz razstene ali razklanega kola. Vile za seno iz razstene ali razklanega kola. Kako sparimo in upognemo kol. Lesen obroč za čebrček ali sodec. Lesen obroč za škarj in njega vezava s stopinjjo. Drenje viter iz leskovih kolov. Vitre iz preklanih kolov. Pletenje iz navadnih viter. Lesa, koš, košara. Pletenje iz slame in viter. Pehar, pokrovka. Kako naredimo navaden obroč iz valjanega železa. Ščenkane. Uporaba žice. Kako zvezemo z žico lonec ali skledo. Opombe o lesnih vrstah in o vrednosti lesa za gospodarstvo. Skrb za orodje.

Umevno je, da sem sestavil načrt po potrebah kraja, in da v načrtu ni marsičesa, kar bi hoteli poizkusiti v kakšnem drugem kraju. Tako n. pr. ni nikakršna umetnost zbijanje okvirčkov za čebelne panje, ali pa izdelavanje panjev lažjega sestava. Vsak učitelj, ki se to resno loti svoje naloge, bo izalika dodal takemu al podobnemu načrtu to ali ono kar misli, da bi ugajalo tamošnjim razmeram.

Podoben, nekoliko razširjen načrt, sem sestavil za vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru, ki hoče uvesti za svoje učence rokotvorni pouk. Oddelek za kmetijstvo pokrajinske uprave za Slovenijo je tej nameri ugodil in tudi potrdil predloženi načrt.

Iz Jugoslavije.

— Nove draginjske doklade. Listi poročajo: Posebna komisija, ki je imela nalogo izdelati projekt zakona o izeračanju uradniških doklad, je končala svoje delo in pride zakonski načrt pred specialni odsek zakonodajnega odbora, ki bo načrt še enkrat pretresal in potem definitivno sprejel. Najvažnejše določbe so sledeče: Razlika med srbskim in prečanskim uradništvom se odpravi. Država se razdeli na štiri draginjske razrede, po katerih se diferencirajo draginjske doklade. Doklada v 4. razredu znaša 20 dinarjev dnevno; potem se zvišuje pri vsaki stopnji za dva dinarja. Važno je tudi povišanje doklad za družinske člane od 3 na 5 dinarjev. Istočasno se izvrši izenačenje plač vseh onih kategorij, na katere se ne nanaša uredba št. 60.000, posebno manipulantom in davnikom. Komisija se je na predlog poslanca Reiserja zedinila v tem, da se imajo vsi penzionisti prenesti na nove osnovne plače aktivnih sovrstnikov. Eliminirani sta bili dve odredbi glede duhovništva vseh ver, ker se ne moreta razpravljati v zakonu o državnih nameščencih. Komisija je sprejela dalje predlog poslanca dr. Žerjave, da bodo profesorji in docenti visokih šol dobivali 75-odstotne višje doklade nego ostali uradniki istega kraja. Za formuli-

ranje detajlnih sprememb, ki so bile sklenjene, je bil pooblaščen poslanec dr. Reiser, ki jih bo potem predložil finančnemu odboru.

— Kaj je tov. Möderndorfer zakrivil? V nedeljo, dne 27. pr. m. se je zbralo skoro vse prebivalstvo iz Mežice, nad 300 ljudi na javnem protestnem shodu zaradi tega slučaja. Nihče ni vedel ničesar povedati proti tov. Möderndorferju, nasprotno, vsi so zelo zadovoljni z njim. Deputaciji delavstva je izjavil gospod glavar, da ničesar ne ve. Nadučitelj in okrajni nadzornik vesta o njem le samo hvalo. Kdo je proti njemu? Na shodu navzoči vladni komisar je izjavil da tudi ne ve ničesar slabega. Pristojni višji šolski nadzornik se je tudi pohvalno izrekel o njem. — Hočemo čiste vode in slučaj se mera pojasniti, kaj je bilo vzrok, da se je ukaz za premestitev izdal na tako nujen rok in brez preiskave. Vlada se mora izjaviti in naša dolžnost bo, da ne mirujemo prej, da bo odkrita resnica!

— Na shodu v Mežici je bila sprejeta naslednja resolucija: Kmetstvo in industrijsko delavstvo, zbrano na protestnem shodu JSDS in KDZ v Mežici dne 27. novembra t. l. v številu preko 300, odločno protestira proti nezakoniti in popolnoma neutemeljeni premestitvi tukajšnjega učitelja sodruha Vinkota Möderndorferja, ki uživa splošno zaupanje vsega prebivalstva Mežiške doline, izvzemši klerikalne hujšake, dočim je dostojno prebivalstvo, in sicer tudi tisto, ki versko čuti, — vse za tega vzornega učitelja ter je n. pr. celo sam načelnik krajnega šolskega sveta (klerikalec) podpisal izjavo za imenovanje učitelja. Iz tega je jasno, da so proti njemu le posamezniki, ki se boje, da bi ta dobri učitelj preveč odprl ljudstvu oči in jih s tem usposobil, da si v bodočnosti lažje izboljšajo svoj težki položaj. — Izjavljamo, da bomo v slučaju, če bi naš protest ne bil upoštevan, dokazali, kako znamo vsi brez razlike strank svoje učitelje braniti pred samovoljnostjo posameznikov. Izjavljamo tudi, da se bomo tako postavili za vse učitelje in brez oziroma na strankarsko pripadnost, ker hočemo, da bodi učiteljstvo v svojem vzvišenem poklicu popolnoma svobodno. — Če bi pa zagrešil kak učitelj kaznivo dejanje, naj se uvede proti njemu preiskava! Brez preiskave in sodnega izreka o ugotovljeni krivdi ne sme biti nihče niti najmanj kaznovan.

— Nameščanje provizoričnih učiteljev. Zakonodajni odbor je odobril organizacijski red višjega šolskega sveta v Ljubljani, v katerem je med drugim tudi določba, da spada tudi nameščanje provizoričnih učiteljev, ki so jih dosedaj nastavljali okrajni šolski sveti, v kompetenco višjega šolskega sveta.

— Poziv. Kočevsko okrajno učiteljsko društvo poziva vse svoje člane in članice, da v najkrajšem času poravnajo vse zastanke in plačajo, kar mu dolgujejo na članarini za tekoče leto. Pripominja, da je že davno razposlalo na šolska vodstva položnice. Kdor je nima več, naj piše ponjo tovarišici blagajničarki g. Anici Sedelevi v Ribnici, oziroma predsedniku na ravnateljstvo meščanske šole. Dolžnost vsakega organiziranca(ke) je izpolnjevati točno in natančno svoje obveznosti napram društvu, zato upa, da mu pričujoče nihče ne zameri. Kdor je že vplačal članarino, naj pomisli na bližajoče se novo leto, v katerem doživimo uresničenje svojih najvišjih teženj. Kdor je kaj dolžan, naj pa seže v žep in zadosti svojim dolžnostim, ki jih ima do društvene blagajne, na katero toplo apelira tovariš glavni blagajnik, ki ima tudi obveznosti napram centrali v Beogradu. — Predsedstvo. — Op.: Ta poziv je primeren tudi za druga društva in člane. One, ki niso poravnali članarine vsaj za nekaj mesecev naprej, naj se takoj javi upravi, da se jim ustavijo listi, sicer jamči za te zneske društvo samo.

— V Šmartnem pod Šmarno goro je imel v nedeljo, dne 27. 11. 21. nadzornik za šolske vrtove, gospod Črnagoj predavanje o Srbiji. Predavanja se je udeležil tudi okrajni šolski nadzornik gosp. Rape. Šolska soba je bila nabito polna, kar kaže, da je gosp. Črnagoj še jako priljubljen pri ljudeh, dasi je že 26 let, kar je služboval na tukajšnji šoli. Predavanje je bilo zelo zanimivo in poučno. Predavatelj je posebno poudarjal demokratski duh, ki je med vsemi sloji srbskega naroda, njegovo odkritosrčno gostoljubnost ter ljubezen, ki jo goji do nas — Slovencev. Zanimivo je bilo opisovanje zadržnega življenja. Omenil je dalje, da so nam Srbi pri vzgajanju slivnih nasadov in pri vinogradih lahko za zgled. Srbski narod bo v 10 letih, ko se mu zaceli vojne rane, prekosil gospodarsko nas Slovence, kajti on stremi k učenju in napredku, kar kaže s tem, da se zelo zanima za šole. Vsaka

šola ima v Srbiji eden, dva do tri orala zemlje okoli šole, da zamore učitelj uspešno poučevati kmetijstvo. Razum tega ima vsak kraj v Srbiji svojo kmetijsko šolo, kakor je naša na Grmu. Predavanje je na pravilo na poslušalce zelo dober vtis, Marsikdo je dobil po predavanju drugačno sliko, o bratih Srbih, kakor jo je imel prej, morda celo iz avstrijskih časov. Gosp. predavatelj je govoril odkrito iz srca, s polno ljubeznijo do bratov Srbov. Dosegel je velik uspeh na polju narodnega edinstva. Po predavanju se je razvila v gostilni pri Rotarju neprisiljena zabava, kjer je zapel pevski zbor „Zarja“ par pesmi. Gosp. Črnagoj se je z veseljem spominjal svojih mladih let na tej šoli ter izrekel pohvalo pevskega zboru „Zarja“. Gosp. okrajni šolski nadzornik je ocenil trud gospoda Črnagoja, pohvalil pa je tudi delo in trud tukajšnjega učiteljstva, na kar smo se vsi zadovoljni razšli.

— Usposobljenostni izpiti za občinske in meščanske šole so se vršili v Ljubljani od 5.—14. novembra. Priglasilo se je 37 kandidatov, 47 kandidatkinj. Uspeh izpitov je sledeči: a) za meščanske šole so bili usposobljeni: Dragan Anton (II.), Smerdelj Anton (I.), Deržaj Marija (II.), S. Rakovec Jožefa (III.), S. Sušnik Marija (I.), Tavčar Marija (II.), S. Trtnik Alma (III.), Waschte-Burger Klotilda (III.), z odliko, S. Zupančič Uršula (II.); b) specialni izpit so naredili: Čeh Egidij za srbohrvaščino na mešč. šolah, Pilgram Ivan za II. skupino s slov. učnim jezikom, Verbančič Zofija za italijanščino, M. Wagner Emilija za francoščino, Seči Ludovik in Seči Olga za Ij. šole s slov. učnim jezikom; c) dopolnilni izpit je napravila: Bezla Francica iz petja in telovadbe; d) za ljudske šole so bili usposobljeni: Bitenc Karel, Bolhar Alojzij, Burja Rihard, Debeljak Albert, Deržaj Emerik, Flajs Andrej, Horn Peter, Kavčič Ivan, Metlika Anton, Pečar Franc, Peterlin Alojzij, Petje Ignacij, Plehan Albin, Rabič Alojzij, Seliškar Anton, Seručar Franjo, Smigov Julij, Škrinjar Alojzij, Šulin Matija, Terpin Jožef, Tiran Ernest, Trošt Franc, Weit Franc, Wigele Ferdo, Završnik Stanko z odliko, Zupančič Jožef, Zbark Jožef z odliko, Bevč Anda z odliko, Drassal Elizabeta, Gaberjevčič-Praprotnik Zofija, Gande - Trefait, Habjan Danica, Hočevar Vera, Iskra Ivana, Jagodič Franja, Jerman Viktorija, S. Koncilijska Justina, Lehmann Marija, Marinko Franja, Menaše - Komar Helena, Miklavčič Antonija, Mohorič Vera, Murgel Ana, Petelin Jožica, Petelin Pavla, Piškur Ana, Plehan Franja, Premk Marija, Premrov Jožica, Robida Ljudmila, Rozman Marija, Rudolf Vida, Saksida Berta, Sever Vera, Stres Milena, Vodišek Josipina, Widmar Marija. Reproblirani so bili trije kandidati in dve kandidatkinji za ljudske šole ter dve kandidatkinji za izpit iz slov. učnega jezika. Med ustim izpitom so odstopili: en kandidat in ena kandidatkinja za mešč. šole, en kandidat za ljudske šole ter ena kandidatkinja za izpit iz francoščine.

— Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice v Ljubljani se velecenjenem učiteljstvu ponovno najiskreneje zahvaljuje, za vse veliko in idealno delo, ki ga opravlja v korist Jugoslovanski Matici. Ianes prosi pokrajinski odbor naše učiteljstvo, da isto opozori mladino, da pridno nabira znanke v korist Jugoslovenske Matice. Dobrodošle so nam znanke vseh vrst. Posebno še naše jugoslovenske. Prosimo samo naj ne trga mladina znanek s kuverti, ampak naj jih lepo previdno odreže kar s papirjem vred. Pri tem je seveda paziti, da se ne pokvari zobčasti rob. Kajti le popolnoma cele moremo s pridom vnovčiti. Z zbirko znanek, posebno ako se ista intenzivno vrši je zagotovljen Jugoslovanski Matici znaten vir dohodkov.

— Vse one šole, ki so dobile srečke Jugoslov. Sester v razpečavo, prosim, da istih ne vračajo, ker se je rok zbiranja podaljšal. Ta pa bo pravočasno obavljen po vseh časopisih. Odbor Kola Jugoslov. Sester.

— Katera šola ima morda stare stenske table za čitanje, črke, ali sploh učila — katerih ne rabi, ali ki bi jih lahko pogrešala — za nas bedne Prekmurce. Niti računala nimamo! Usmilit se nas in darujte, kar morete. Potrebno je. Hotiza pri Dol. Lendavi, Jelka Azmanova.

— Umrla je dne 22. novembra t. l. tovarišica gospodična Minka Gregorec, učiteljica pri Mariji Snežni, na svojem domu pri starših v Mengšu pri Kranju. Na sklepa šole avgusta je še poučevala marljivo svojo ljubečo mladino, žal v polničnih je zbolela, trpela na pljučnici, kar ji je nit življenja pretrgalo. Bila je vrla članica svetolenaškega učit. društva, natančna v izpolnjevanju svojih

delnosti in ljubka tovarišica. Blag ji spomin!

— **Popravek.** Uradni razpis stal, učnega mesta učiteljice na Srazu, o. šoli v Črnomlju, priobčen v listu dne 1. dec. 1921 pod št. 2254 o. š. sv. se razveljavlja in ostaja v veljavi skupni razpis pod št. 2286 z dne 29. nov. 1921. — Okr. šol. svet v Črnomlju, dne 4. decembra 1921.

— **Dobrna pri Celju.** Spomin Ujedinjenja se je obhajal na dobrnski šoli na tale način: Po cerkvenem opravilu se je vršila slavnostna prireditev v šoli. Preporosta, a pristrana proslava Ujedinjenja je vzporedovala patrijotične deklamovanke in narodne himne. Slavnosti so prisostvovali povabljeni dobrnski uradovi in starši šolobiskajočih otrok. Zvečer je priredilo učiteljstvo nedeljske kmetijsko-nadaljevalne šole banket, pri katerem je imel slavnostni govor o pomenu in dobrobi Ujedinjenja šolski vodja Schmidt. Dekoracijo v šoli in pri banketu je oskrbel tovariš Zagažen.

— **Strokovni izpit za pouk gluho-nemcev.** Pri zadnjem izpitu je odgovarjal kandidat na sledeča vprašanja: **A. pismeno:** „Ocena metod pouka gluho-nemcev“. **B. ustno:** 1. **Fonetika:** a) izrekovanje in razdelitev vokalov; b) razdelitev soglasnikov po načinu tvoritve in izrekovalnih mestih. — 2. **Anatomija in fiziologija:** a) opis in delovanje ušesa; b) jabolko, pljuča in dihanje. — 3. **Psihologija in motaje govora:** a) v katere stopnje delimo razvijanje govora pri otroku? b) katera so percepcijska pota za glasovni govor? c) vidni znaki glasnikov „s-s-h“. Katere občutke ima gluho-nemci, kadar jih izgovarja? č) kako si predstavljate delovanje možganov pri napisovanju diktata, ki ga razumete? d) kako delimo govorne motnje? e) na kaj je treba paziti pri določevanju afazij? f) določitev govorne motnje na sledečem slučaju: Neko žensko zadene kap. Pojavi se omrtvelost desne roke, krvavljenje v oči ter oslabljenje vida in sluha. Bolnica včasih nenehoma govori, včasih se pa vstavi, joka in smeje. Preizkušnja pokazuje sledeče: besede izgovarja (ponavlja) parafazično. Tudi spontani govor je parafazičen. Pokazane predmete zna le redkokdaj imenovati. Brati ne more, kopirati pa zna. Napisovanje po diktatu je napačno, umevanje govora domalega ukinjeno. Kje so ognjišča možganskih anatomičnih izprememb? **C. praktično:** nastop v I. razredu: razvijanje glasnika „s“; v III. razredu: elementi okusa; v IV. razredu: pojem „uginiti“.

— **Planinski koledar za leto 1922** se je razposlal na vse stare in nove naročnike. Ako se je morda koga prezrlo, naj naroči koledar nemudoma pri „Založništvu Planinskega koledarja“ (Br. Rotter), Maribor, Krekova ulica 5-I. Društva in posamezniki so naprošeni, da naročajo samo plačano število izvodov ter vpošljejo za vsak naročen izvod znesek 21 K ali 5,25 din, po nakaznici, ker se vsled visokih tiskovnih stroškov pozneje vrne ne izvoze ne more vzeti nazaj v račun.

— **Umrla je dne 4. t. m. v Ptuj** gđ. **Presker Marija**, učiteljica iz Ormoža. Prišla je v Ptuj k svoji sestri, da se pri mlakavčevki povese s svojimi nečaki in nečakinjami, tu pa jo je nenadoma zadela smrt v starosti komaj 29 let. Pokojnica je bila duša narodnega življenja v Ormožu, kjer jo bodo bridko pogrešala razna društva, pred vsem njeni ljubljenci — deca v šoli. N. v. m. p.

— **Učit. društvo za mariborski šolski okraj** je darovalo namesto venca na grob svojemu vrlému, nepozabnemu tovarišu **Franu Pirkmaierju** iz Fram 260 K za Jugoslovansko Matico.

— **Podpisani** je prejel od pripravljalnega odbora **ljudske univerze v Mariboru** vabilo, naj javi v najkrajšem času vse tiste člane našega društva, ki bi bili voljni prevzeti predavanja na isti. — Zato prosim vse tiste člane, naj mi čimprej javijo naslove, po možnosti tudi snov predavanja. Treba je vabilu čimprej ustreči. — Po prosveti k svobodi! — **Albin Spreitz**, preds. Naslov: Zg. Kungota pri Mariboru.

Vestnik meščanskih šol.

JOSIP BRINAR:

Učni načrt zgodovine

za pouk na meščanskih šolah.

Ljubezen do domovine zbuja v mladini najbolj s spoznavanjem vseh lepot materinščine in pa z jasnim pogledom v našo in naših bratov — zgodovino. Zato je pač potrebno, da posvetimo zgodovinskemu pouku posebno zanimanje. In baš ta učni predmet nam je v naši državi čisto nanovo urediti in mu začrtati nova pota. Na osnovni šoli so se že z vneto lotili prepotrebne dela, da

urede vsaj učne načrte zgodovinskega pouka, a v meščanskem šolstvu je še popoln »mir v vrhovih«. Ker je že skrajni čas, da si tudi meščanska šola o tem ustvari jasne cilje, zato sem zbral iz svoje šolske »delavnice« beležke iz zgodovinskega pouka, da jih pošljem kot prepotrebno učno knjigo v svet. Toda vsaka nova knjiga mora prehoditi dolg križev pot; zato pa, mislim, ne smemo odlašati in čakati, da se porazgovorimo in zedinimo vsaj o najvažnejšem — o enotnem učnem načrtu zgodovinskega pouka.

Dva načina razdelitve snovi si stojita tu nasproti: zgodovino vsakega jugoslovanskega plemena obravnavamo samo zase, ali pa razporedimo snov tako, da razpravljamo istočasno o dogodkih, ki so se v Slovincih, Hrvatih ali Srbih izvršili v isti dobi. Niti prva, niti druga pot se mi ne vidi prava; zakaj učenec naj se poglablja v kulturne dobe, ki se kažejo v preteklosti kot celote, ter naj ne nabira samo imen in letnic, ob katerim mu ostaja glava pusta in srce — hladno! Snov podajamo torej v zaokroženih zgodovinskih slikah, ki se ne omejujejo na posamezne osebe, ampak slove na kulturno in narodno važnih zgodovinskih dobah. Tako si tudi olajšamo razporedbo snovi po razredih; saj stara razdelitev snovi, dekretirana po Nemcih, mora za vedno izginiti. Gotovo je, da ne bomo več gledali na zgodovinska mejnika 1273. (Pudolf Habsburški) in 1470. (Marija Terezija), kakor sta bila dosedaj postavljena v meščanskih šolah na koncu I. in II. razreda; saj »borbe za prestole in ozemlje« — in to je baš zgodovina Habsburžanov — je izgubila svojo naplajeno važnost. Zelo majhen v naših očeh je tudi postal veleniški zgodovinski mejnik, ki je postavljen v učnem načrtu zgodovine za srednje šole, kjer je obhajeval III. razred gimnazije (oziroma II. razred realke) zgodovino do l. 1648. (do westfalskega mira). Za nas Jugoslovane je gotovo večje važnosti: 1. zarez v zgodovini, ko propadejo jugoslovanske države in nastopi na pozornici turška sila in 2. začetek probujanja in osvobodjevanja Jugoslovancev (ob pričetku 19. stoletja).

Vse to in še marsikaj imamo glede zgodovinskega pouka na meščanskih šolah pojasniti, in kot podlago tem potrebim razgovorom priobčujem nastopni učni načrt:

(Dale prih.)

Učiteljski vestnik.

— **u Peti letnik na učiteljsku.** Iz učiteljskih krogov je priobčil »Slov. Nar.« k temu vprašanju sledeče poročilo: V zadnji nedeljski številki »Slov. Naroda« se berejo iz »roditeljskih krogov« poslani ugovori zoper uvedbo petega letnika na učiteljskih. Argumenti, navedeni tam proti pod 1., 3. in 4. se dajo strniti v enega samega in ta bi bil: šolanje v dosedanjem obsegu za ljudskošolskega učitelja popolnoma zadošča, kakor to dokazujejo uspehi na ljudskih šolah. Argument naveden pod 2., pravi, da bi podaljšanje študija na učiteljskih spravilo starše kandidátov v ginotne neprilike, ker bi le-ti prišli eno leto kasneje do kruha. Proti prvega razlogu moramo navesti to, kar velja za vsak stan, namreč da človek ni nikdar dosti učen. Zlasti velja to za učitelje, kakor vemo iz lastne izkušnje. Čim globlje in širše je njegovo znanje, tem boljše more izvršiti svojo vzvišeno dolžnost v šoli kot učitelj malih, izven šole kot učitelj odraslih. Njegovo delovanje se ne omejuje na deco, marveč se razteza tudi na odraslo mladino in sploh na vse one, ki si želijo od njega pouka. Tako se njegov delokrog lahko razširi na najrazličnejše stvari. Bolj pa ko bo sam podkovan prišel iz pripravnice, lažje in tudi raje se bo potem še sam učil v nove snovi. Moramo torej le želeči, da se peto leto kar najhitreje uvede. Zlasti dobro bo to za one kandidate in kandidatice, ki iz zgolj praktičnih vzrokov mihajajo v učiteljski stan. Za te je prisilna globlja izobrazba neobhodno potrebna. Ti se po končanih naukih kaj malo poslužujejo »dobrih knjig«, kakor misli nedeljski pisec. Vsaj sklepati se mora to po premnogi onih učenceh, ki prihajajo v srednjo šolo. Kar najodločneje pa se je treba upreti zoper drugi argument, ki se navaja proti petemu letniku, to je argument kruha. Učiteljski stan se ne sme smatrati kot pribežališče onih, kojim se zaželi kruha. Učiteljstvo je eminentne važnosti ne samo v kulturnem ampak tudi v državotvornem smislu. Ono ima naloge, dati naši prihodnji generaciji to, kar ji je treba, da stopi v uspešno tekmo z drugimi kulturnimi narodi. Ono ima naloge, prepeljati našo mladino z duhom jugoslovenstva, z duhom jedinstva in nam vzgojiti rod prost spon preteklosti, ki

terijo nas in nas razdvaja. Le oni, ki se popolnoma zaveda teh nalog, in čuti v srcu tudi gorko ljubezen do mladine, ima pravico posvetiti se učiteljskemu poklicu. On se ne bo plašil petega letnika, marveč ga bo pozdravljaj z radostjo in bo vladi hvaležen, da mu nudi priliko, pripraviti se kar najbolje za svoj lepi cilj. Komur je pa samo za kruh, ta pa sploh ni za učitelja, tak človek naj pusti učiteljski stan lepo pri miru in naj gre tja, kjer ni treba — idealov.

Neodrešena domovina.

— **r Slovensko šolstvo v neodrešeni ozemlju** je danes na slabšem kot je bilo pod Avstrijo. Italijanski poslanik v Beogradu sicer to taji, in je te dni podal nekaterim listom uradno izjavo o šolah, ki jih je italijanska vlada odprla in skuša dokazati, da so pritožbe o šolski misli v Primorju neutemeljene. Nasproti temu stoji dejstvo, da je zlasti v krajih ob morju danes 63 bivših slovenskih oziroma hrvatskih šol zaprtih ali poitalijančenih. Družba Sv. Cirila in Metoda še do danes za nobeno izmed svojih 28 šol v Primorju ni dobila dovoljenja za odprtje. To je znamenje, da hoče italijanska vlada izvršiti raznarodovalni proces od morja proti zaledju.

— **r V Vranji pod Učko goro** pretepajo orožniki jugoslovanske kmete, ki nočejo vpisati svojih otrok v italijansko šolo. Kmeti Anton in Josip Tomažek sta bila poklicana na orožniško postajo v Belun. Najprvo so jima očitali, da rabirata podpisati za odprtje hrvatske šole, nakar so jima zagrozili, da jih preženejo v Jugoslavijo, ako se ne pokoré in ne vpišejo takoj svojih otrok v italijansko šolo. Kmetu Ivanu Gerožcu so naročili, ko so ga preje presuvali, da mora svoje otroke poslati do prihodnjega dne v italijansko šolo, sicer mu razženejo hišo z bombami. Krčmarju Petru Krinščaku so odvzeli gostilniško dovoljenje, ker ni hotel dati svojih otrok v laško šolo. Takih primerov je cela vrsta, in kaj so Italijani dosegli? Z vsem nasiljem so spravili v laško potujočevalnico komaj 12 hrvatskih otrok!! Tako se proslavlja dvatisočletna laška kultura na istrskih jugoslovanskih tleh!

— **r Italijanske šole v Istri.** Laški listi poročajo dan za dnevom, kako navdušeno je istrski ljudstvo za italijanske šole. Tako štejeta šoli v Krapanu in Strmici po 90 učencev; v Sv. Nedelji se po laških poročilih ni vpisal v jugoslovansko šolo oziroma oddelek nobeden otrok, laški oddelek jih pa šteje kar 200! Koliko so vredna ta poročila, ki jih spuščajo Lahi v svet s prozornim namenom, nam kaže slučaj Vranja pod Učko-goro!

— **r Protizakonito imenovanje.** Generalni civilni komisariat v Trstu je imenoval učiteljskim zastopnikom v goriškem okrajnem šolskem svetu na mesto tov. križmana učitelja Ceschia, voditelja italijanske ljudske šole v Ločniku. Zakon govori, da prideta v okrajni šolski svet dva šolska izvedenca, in sicer če je v okraju kaka srednja šola, ravnatelj te šole, drugače si pa voli učiteljstvo samo iz svoje srede. Ker pa ni v goriškem okraju nobene take šole, je jasno, da si voli učiteljstvo oba zastopnika. Pa kaj mar laškim mogotcem zakon! Glavno je, da se odstrani neljubega člana in postavi na njegovo mesto zanesljivega moža kakor je razupiti Lahon Ceschia. Proti nezakonitemu imenovanju je vložil odbor učiteljskega društva za goriško okoliško rekurz na pristojno šolsko oblast.

— **r Gregorčičeva spominska obletnica v ljudskih šolah.** V neodrešeni domovini se pripravljajo, da dostojno proslavijo petnajstletnico smrti pesnika-proroka S. Gregorčiča. Tudi ljudska šola ne misli zaostati v proslavi velikega moža. Tržaška »I. linost« z dne 19. t. m. priporoča učiteljstvu, naj seznani ob priliki te obletnice mladino s pesnikovim življenjem in delovanjem. Po vseh šolah naj se čita v dneh 24., 25. in 26. novembra, t. j. v dneh, ko je ležal pesnik pred 15 leti na mrtvaškem odru, prelepo pesem »Zvezda«. »Pridi, zvezda naša, prid!« bodo izgovarjali te dni tisoči goriških bratov in sester. Da bi jim bila molitev čimprej izpolnjena!

— **r Tov. Ignacij Križman**, starosta goriškega učiteljstva in njega zaslužni prvoboritelj, je stopil s 1. oktobrom t. l. v zaslužni pokoj. Zvestemu tovarišu in idealnemu učitelju želimo še dolgo vrsto let!

— **r Učiteljski listi.** Tov. Samec je oddal uredništvo mladinskega lista »Novi rod«. Njegov naslednik je tov. Jos. Ribičič. — Tržaški »Učiteljski List« bode izhajal po novem letu trikrat na ineseć.

Vsak Jugoslovan mora biti član „Jugoslovanske Maticel“

Obrtno nadaljevalno šolstvo.

— **o Strokovni pouk risanja na obrtnonadaljevalnih šolah** za meh. teh. in stavbno stroko prevzamejo v Ljubljani inžinerji teh strok, kakor to določajo predpisi, da se ta pouk izroča strokovnjakom, kjer so isti na razpolago.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine i. t. d. prodaja in sprejema za svoje naročino knjigarna »Učiteljske tiskarne v Ljubljani«, Frančiškanska ulica št. 6.

Kralj Matjaž. Mladinski, narodni igrokaz s petjem in plesom v petih slikah. Spisala: Marica. Godbene točke priredil Ciril Pregelj, učitelj na osnovni šoli v Celju. Založila Marica Sernečeva v Celju. Tisk Zvezne tiskarne v Celju. Cena 5 D 25 p. — Smer je prava in primerna bi bila igrica tudi za naše šolske odrede. Tendence je dobra: osvobodjenje in ob koncu naš bodoči smoter irredente, katere ideje moramo vcepiti že v mladino. — Dedek pripoveduje otrokom — povest o kralju Matjažu. V mlademu Ivanu se zbudi hrepenenje po mogočnem junaku, ki naj osvobodi narod iz suženosti. Gre ga iskat! Njegova pot ni brez težav, ki jih s pomočjo modrega sveta puščavnika, s pomočjo kralja gozdnih škrtov in s pomočjo gozdnih vil vse premaga. Gozdna vila mu da čarodejne pišave, ki ga prerodi v junaka naroda. Odvali skalo izpred votline, v kateri spi vojska kralja Matjaža. Ivan postane jugoslovanski junak, ki zbudi in osvobodi kralj Matjažovo vojsko, katera osvobodi naš narod iz suženstva. Pod vaško lipo praznuje narod dan osvobodjenja, ko se vrne zopet Ivan nazaj v rodno vas, kot jugoslovanski legionar. Radost pa kali glas korošca in Primorca: »Ah da! Nov tujec je stopil s trdo nogo na našo sveto zemljo, ravno v hipu, ko smo že čutili, kako padajo verige od nas. Močnejše je stisnil naše verige in nas neusmiljeno vpregel v svoj težki jarem.« — Toda junak, ki je osvobodil Jugoslavijo, jima odgovarja: »Vaša zemlja je ostala neodrešena. Bratje, ne obupajte! Junak, ki je rešil nas, bo rešil tudi vas. Ostanite stanoviti in verujte v vojsko kralja Matjaža.« — Predvsem pogrešamo drugi del knjižice, ki bi imel obsežati napeve in popoln tekst pesmic, ki so navedene v igrokazu. Ker ga nismo prejeli, najbrže sploh ni izšel. V tem oziru moramo staviti kot vzgled Sretonovičevega »Čapkuna«, ki je izšel v Skopju in ki prinaša v isti knjižici kot drugi del pesmi iz spevoigrice in stane le pet dinarjev, dasi ima boljši tisk in papir, ter večjo obliko. Tako popolne naj bi bile vse knjižice za naše šolske odrede! Kar se tiče dejanja samega, ima še nekaj živahnosti in ga poživlja gozdni škrt in ples vil; toda kdor je videl Ribičičeve »Palčke«, njih uprizoritev v Ljubljani in Trstu, ta bo priznal, koliko bi se dalo vplesti živahnih slik šole v »Kralja Matjaža«, kako čarobno bi bilo lahko potovanje mladega junaka do kralj Matjaževe votline in koliko lepih in živahnih pesmic bi lahko neprisljano poživljalo igrokaz. Palčkov imamo mnogo pri roki; naša mladina gre rada na oder in oprema ni težka za take slike. — Prepričani pa smo, da bo tudi to delce pozdravilo z veseljem učiteljstvo in ga z naše strani že zaradi dobre tendence prav toplo priporočamo. — k.

Dve vzorni čitanki.

— **k Treča Čitanka**, za višje pučke šole u Hrvatskoj i Slavoniji. Priredio dr. Sigmund Čajkovac. Cena 22 K. Zagreb. Nakladom Kr. Hrv. Slav. Zem. vlade.

Kar je dr. Čajkovca Četrta Čitanka z ozirom na širšo domovino, našo državo, to je Tretja Čitanka za seznanjanje mladine z ožjo domovino — Hrvatsko in Slavonijo.

Knjigo krase krasne umetniške slike K. Črnčica: Morje, N. Mašića: Gosja pastirica, O. Ivekovića: Proglašenje Hrvatske za kraljevino, I. Meštrovića: Kraljevič Marko in ob koncu, dobro izdelan zemljevid Hrvatske in Slavonije v barvotisku.

Poleg tega je mnogo originalnih slik iz ožje hrvatske domovine, ki v podobi seznanjajo mladino s prestolico in drugimi kraji, kakor: Jelačićev trg v Zagrebu, narodno gledališče v Zagrebu, Akademski trg, Veliki tabor, Bakar, Novi Vrbnik, Plitvička jezera (dve slike), kočar v slavonski Posavini, Osijek, stolna cerkev v Djakovcu, Reka, Slavonsko kolo, grof Peter Zrinski, Ozalj; prirodois: jelen, sokol, belin z gosencem, življenje v močvirju.

Berilni sestavki in pesmice nam nudijo mnogo izbire, tako v etičnem oziru, kakor v duševnem, zemljepisnem, zgodovinskem in prirodnoznanstvenem oziru.

Naši spisovatelji in založniki šolskih knjig naj si vzamejo to čitanko za vzor.

—k Četvrta Čitanka za niže pučke škole u Hrvatskoj i Slavoniji. Priredio Dr. Sigismund Čajkovac. Cijena 24 K. Nakladom kr. Hrv. Sl. zem. vlade u Zagrebu. Ta dr. Čajkovčeva čitanka je lahko vzor vsem pisateljem šolskih knjig, tako po njeni vsebini, kakor po ilustracijah. Knjigi je pridejan lep in priročen zemljevid kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. V kras knjigi so barvisti. Jaroslav Čermak: Ranjeni Črnogorci. Paja Jovanovića: Krunanje cara Dušana. Vlaho Bukavica: Hrvatski preporod. Celestin Medović: Splitski sabor. Originalne skice nam predstavljajo sledeče: Split, okolico Dubrovnika, Knin s Krko, Jajce z vodopadom Plive, Sarajevo, Na besanskem trgu, Mostar, Varošica, Vranduk, Beograd, Šumadinka v narodni noši, Bele-kula, Prizren, Skoplje, Ljubljana, Blejsko jezero, slovenska narodna oblačila, Dubrovnik, razstane Fr. Krst. Frankopana s Petrom Zrinskim, biskup Strossmayer, tkalka. Že slike nam kažejo delno vsebino knjige. Poleg drugih hrvatskih pisateljev srečamo pogosto Trstenjaka, od slovenskih je zastopan Razlag, Praprotnik, Gangl, Gregorčič, Cankar. Knjiga je pisana v vseh sestavkih v tistem nacionalnem duhu. Mladini popelje po vsej naši lepi domovini, po Hrvatski in Slavoniji, Bosni in Hercegovini, Bački, Banatu in Baranji, Srbiji, Črni gori, Istri in Sloveniji; seznanji jo z našo neodrešeno domovino in neodrešenimi brati, s sestavki: Pesem Isti, Opatija, Učka, Večer na morju v podnožju Učke, Mali Čič, Moji Istri, Postojnska jama, Trst, Soča. Seznanji jo z našo slavno jugoslovansko zgodovino. Tudi leposlovni sestavki se odlikujejo po topli domoljubnosti. Sestavki so pisani deloma v latinici, deloma v cirilici. Tudi našim čitankam ne bi škodoval kak sestavek v cirilici, čeprav ni pri nas običajna.

—k Dr. Ivan Lah, Noč na Hmeljniku. Izdala Zveza kulturnih društev. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani 1921. Cena 4 Din. Zveza kulturnih društev v Ljubljani, ki izdaja zbirko »Prosveti in zabavi« je začelo izdajati zbirko ljudskih iger pod naslovom »Oder«. Prvi zvezek, ki je pravkar izšel, prinaša dr. Iv. Laha dramo »Noč na Hmeljniku«, ki so jo lanske leto že vprizorili v mariborskem gledališču. Igra se vrši l. 1809 na Dolenjskem. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

—k Planinski koledar. S. P. D. Uredil Fr. Kocbek, nadučitelj. Cena 5 D., po pošti 25 p. več. Dobrodošel, da ne rečemo neobhodno potreben je vsakemu turistu. Vsebinska je zelo praktične vrednosti. Poleg koledarja obsega sestavke. Kaj naj uživa turist? Zdravljenje bolezni v gorah; žepna lekarna; Znamenje v sili; Vremenska napoved; Čitanje zemljevidov; Varujte planinke!; Seznam stvari, ki so hribolazcu potrebne; Feti jalni Savez; S. P. D.; Vodnik od koč do koč v Sloveniji i. t. d., i. t. d. Obsega tudi neourešeno ozemlje. Pridejani so tudi vsi potrebni načrti potov. — Pripomočamo!

—Odraslim priporočamo kot najlepše darilo za Božič in Novo leto zadnjo novost Josipa Kostanjeveca, roman »Krivec«. Broširan izvod D 10.—, vezan D 12.50.—, poština posebe. Dobiva se v »Zvezni knjigarni« v Ljubljani, pri knjižničarjih in pri pisatelju v Mariboru, Ob železnici št. 6/II.

—k Učiteljska Iskra — Kragujevac — prosvetno - šolski časopis, je izšla 2. številka.

k Učitelji — Beograd — ped. znanstveni list. Organ UJU, je izšla 2. štev. Poleg druge zanimive vsebine prinaša naše centralno pedagoško glasilo tudi prispevek v slovenskem jeziku, in sicer razpravo M. V. Sadarja: Kako zbudimo smetliški čut v otroku? S tem je storjen prvi korak k skupni duševni kulturi potom našega centralnega tiska. Naj bi našel tov. Sadar mnogo posnemalcev v krogih naših pedagogov. List priporočamo šolam in učiteljskim zborom. Rokopise je pošiljati na uredništvo Mih. M. Stanojeviću, referentu v ministrstvu prosvete, Beograd, Smiljanovičevabr. 35.

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ Učit. društvo za Ptuj in ptujski okraj zboruje 15. decembra 1921. ob 10. uri v „Mladiki“. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. O risanju (II. del) predava tov. I. Jančič. 4. Častni sod. 5. Poslovnik. 6. Slučajnosti in predlogi.

+ Kamniško učit. društvo zboruje v sredo dne 14. decembra 1921. ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopiju v Radomljah.

Dnevni red:

1. Zapisnik zadnjega zborovanja.

2. Srbo-hrvatska narodna pesem II. del predava tov. Ciril Petrovec.

3. Slučajnosti.

+ Ljubljansko učit. društvo zboruje v soboto dne 10. decembra 1921. ob 5. uri popoldne na šoli pri sv. Jakobu.

Dnevni red: 1. Bloki v prid Učit. konviktu.

2. Poročila in predlogi predsedstva.

3. Poročilo blagajnika.

4. Obrtno šolstvo v Ljubljani.

5. Slučajnosti.

Odbor.

+ Društvo slovenskih učiteljic ima svoj občni zbor dne 28. decembra ob 10. uri na šentjakovski šoli. Na dnevnem redu je predavanje Srbinje tov. Živane Mitrovičeve. Obilne udeležbe pričakuje odbor.

+ Učiteljsko društvo za Konjiški okraj je zborovalo dne 24. 11. 1921. ob 11. uri na deški šoli v Konjicah.

Sprejeta sta bila sledeča predloga

1. Vsak član je obvezan do prihodnjega zborovanja plačati tov. blagajničarki znesek 25 dinarjev, od koje svote se odpošlje odseku Učit. konvikta v Jesenicah za doposlane bloke 1000 dinarjev, pedagoško-didaktičnemu krožku v Mariboru pa 200 dinarjev.

2. Da se zamore plačati vseh 100 izvodov naročenih pravil, je vsak član obvezan kupiti 1 izvod pravil „Učit. društva za Konjiški okraj“, in sicer izvod po 6 dinarjev.

Sprejete resolucije:

1. Učiteljstvo okraja najodločneje protestira proti vsem ogabnim napadom zadnjega časa v raznih slovenskih, zlasti klerikalnih listih na šolo in učiteljski stan.

2. Prosimo šolsko oblast, da napravi nemudoma konec tej vsakega količnik poštenega človeka nevredni časnikarski gonji.

3. Kompetentno državno oblast opozarjamo, da posveti tem listom večjo pozornost ter jim zabrani sistematično hujskanje proti narodnemu jedinstvu, zlasti proti srbskemu delu našega naroda ter proti državni upravi, sicer ostane naše delo brez uspeha, če se nam celo še ne onemogoči.

4. Pozivljamo vladu in merodajne čimtelje za ozirom na katastrofalno naraščanje cen v zadnjih mesecih, pri katerem so se cene najvažnejših življenjskih potrebščin mestoma zvišale za 100—200%, da uporabijo vse zakonito pripustne mere, da se kurz našega dinarja zviša, ter s tem v zvezi cene življenjskih potrebščin stabilizirajo. Poslednja naredba o pobijanju draginje, naj se kot neizvedljiva, čim prej razveljavi in nadomesti z novo izvedljivo in učinkovito uredbo.

Pri tej priliki obžalujemo, da se nam je z ustavo vzela možnost sodelovanja v zakonotvornem delu ter povdarjamo, da bi se s sodelovanjem praktičnih uradnikov (sodnikov, političnih uradnikov, učiteljev, finančnih uradnikov in drugih strokovnjakov) ne bi bila mogla izdati taka neizvršljiva uredba o pobijanju draginje in njej enake neizvršljive in nerazumljive druge uredbe. V drž. interesu želimo, da se pred izdajo vsake zakonske odredbe vprašajo za mnenje drž. nameščenci potom strokovnih organizacij ali nižje in štanice dotične stroke.

5. Ker pa so kljub temu, da so se življenjski stroški že pred meseci skoro podvojili, naši prejemki pa ostali isti, s čemer smo resno ogroženi v eksistenci zahtevamo, da se naši prejemki (plače in druge pristojbine) nemudoma spravijo v sklad s splošnimi cenami živežnih potrebščin ter se takoj izdatno povišajo.

6. Ker se danes edino plače oficirjev še najbolj približujejo eksistenčnemu minimumu, ker imamo vsaj enako kvalifikacijo kakor oficirji in ker živimo vsi v demokratski državi z demokratično ustavo, zahtevamo, da se plače enotno uredi na podlagi oficirskih plačilnih stopenj.

Zahtevamo, da se tudi nam in našim družinam zagotovijo na vseh železnicah iste pravice (polovične cene) kakor oficirjem.

Draginjske doklade naj se mesečno določijo po tržnih cenah živil in drugih potrebščin.

7. Dokler se prejemki definitivno ne uredi, naj se nam izplača za čas, odkar so cene življenjskih potrebščin narasle, t. j. vsaj od 1. 8. 21. naprej nabavni prispevek po mesečno vsaj 2000 K.

8. Glasom uredbe Gen. direktije drž. računovodstva z dne 4. 8. 1921. D. R. br. 90844 je g. finančni minister z odlokom z dne 18. jul. 1921. D. R. br. 80.000 odredil, da se vsem drž. uslužbencem, ki so radi bolezni več kakor 6 mesecev na dopustu, odtegnejo vse draginjske doklade, in sicer uslužbencu samemu kakor tudi vsem njegovim rodbinskim članom.

Prosimo in v prilog našega ugleda predlagamo, da bodi državna uprava pri

podelitvi dopustov kar najbolj natančna in rigorozna ter da proti vsakemu nameščencu, ki bi si hotel na nepravilen ali zviščen način dobiti nepotreben bolniški dopust ter se odtegniti delu, ki ga zahteva njegov poklic, najstrožje postopa. Kakor hitro nameščenec javi odsotnost radi bolezni, naj ga uradni zdravnik preišče in če bi bolezen trajala šest mesecev, naj se izvrši druga stroga zdravniška preiskava. Če pa se je tudi pri tej preiskavi neoporečno ugotovilo, da bolnik še ne more opravljati svoje službe, potem ga ne smejo zadržati posledice zgoraj citirane uredbe, saj baš v bolezni najbolj pogreša gmotnih sredstev, da si preskrbi primerno hrano in postrežbo, si nabavi potrebna zdravila in zagotovi zdravniško pomoč.

Iz teh razlogov nujno prosimo, visoka vlada naj nemudoma ukine zgoraj citirano uredbo, kajti ukinitve draginjskih doklad bi popolnoma onemogočilo že itak bednemu uslužbencu vsako nadaljnje lečenje in katastrofalne posledice za njega in njegovo rodbino bi bile brez dvoma neizogibne.

Zelimo nadalje, da vlada ukine odtegotanje prispevkov za potrošaške zadruge, ker od vseh neštehtih od naših mizernih plač nabranih milijonov dosedaj še nismo imeli za en vinar cenejših živil ter zahtevamo, da se nam nelegalnim potom odtegnjeni zneski povrnejo in to tudi z ozirom na dejstvo, ker je nabavljajna za druga v Konjicah kot središču okraja z ozirom na število članov nemogoča.

9. V nadomestilo socialnega zavarovanja (nezgodnega in posebnega bolniškega) naj se zagotovi, da bodemo mi, kakor tudi člani naših rodbin v slučaju bolezni imeli brezplačno bolniško oskrbo v bolnicah (2 razred) ter državnih kopališčih.

10. Protestiramo proti nameravani razveljavljanju sedanje stanovanske uredbe ako se ima ista nadomestiti z novo uredbo v občutnejšo škodo in večje ponižanje javnih nameščencev.

11. Vsled bankrotnega položaja državnega nameščentva prosimo vsa društva in sploh vso javnost, naj se pri pobiranju t. zv. narodnega davka (razum rednih članskih prispevkov) v denarju ali naturalijah za prireditve podpore, znake, slike, znamke itd. iz socialnega ozira prizanaša nam, ki smo že itak na robu propada.

Nadalje pozivamo vse naše politične stranke, da se odločneje in smotrnejše zanimajo za ureditev našega gmotnega položaja.

+ Učiteljsko društvo za Mežiško dolino je zborovalo dne 16. novembra v šoli na Prevaljah.

Tov. predsednik Peter Močnik podurja v pozdravnem govoru, da je to prvo zborovanje po počitnicah, med katerimi je počivalo sicer šolsko, — ne pa tudi društveno delovanje. Omenja neko mrzlično razpoloženje obče in tudi med učiteljstvom, kateremu pa ni najti pravega vzroka in izrazi upanje, da se bo odpravilo vse to s smotnim delovanjem. Posebej se pozdravi na novo vstopivša člana tov. Goloba in gdč. Haderlap.

Nato nam je tov. predsednik podal zanimivo sliko o skupščini UJU v Zagrebu in poudarjal, da je zblizanje od lanskega leta že dokaj napredovalo.

Temu poročilu je sledilo čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. K besedi se oglasi tov. Ivo Feinig in prosi, da se pretresa točka za točko in ugotovi, katere naše zahteve so se izpolnile in katere ne. To se je zgodilo in tov. predsednik je dal potrebna pojasnila.

Za tem je predaval tov. nadzornik Pavel Koschier o folkloristiki. Ta stroka je domoznanstvo v širšem pomenu besede in za narodno vzgojo prevelike važnosti. S časopisnimi članki je opozoril na žalostno dejstvo, kako se pri nas pozablja na domačo umetnost in poveljuje vse, kar je tuje. Podal je navodila, kaj naj se nuji ljudstvu, da bo imelo smisel za narodnost in za našo državo. Zahteval je, da bodi vzgoja folkloristična — domorodna. Naše časopisje je zgubilo čut za domorodnost in zle posledice ne bodo izostale.

Buren aplavz, ki je sledil govoru, je pokazal, kako temeljito in zanimivo je znal predavatelj rešiti ta aktualni tema, pa tudi, da se učiteljstvo zaveda svoje naloge ob meji. Na predlog tov. Mencina se je izvolil odbor, ki bo začel zbirati gradivo in pričel delovati v govornikovem smislu.

Tov. Feinig je referiral o častnem sodu. Sklenilo se je, da se izdelajo do prihodnjega zborovanja pravila, katera se bodo skupno premitrivala in odobrila. Referat o skupščini v Rogaški Slatini je vzel uradnega zadržka tov. Dobeščka izostal.

Ko so bili končno rešeni razni stavljeni predlogi, zaključil predsednik zborova-

nje in se zahvali za udeležbo, ki je bila kljub slabemu vremenu povoljna, ter se spominja tudi tov. Zmagoslava Kristana in Cirila Rakovca, ki sta odšla v službovanje na Štajersko.

+ Učiteljsko društvo za celjski okraj je zborovalo dne 17. novembra t. l. v Celju. Tovariš predsednik Sivka pozdravi v obilnem številu zbrano učiteljstvo, osobito pa na novo pristopivše člane ter vrtn. nadz. tov. Skulja prav prisrčno. Sledilo je nato poročilo tov. predsednika o zborovanju širjega sosveta ter o letni skupščini v Rogaški Slatini. Tovariš Petrovič pa nam je prav zanimivo poročal o poteku, najvažnejših debatah ter sprejetih resolucijah na državni skupščini UJU v Zagrebu. Nato je predaval tov. nadzornik Skulj o kmetijsko - prirodno-znanstvenem pouku v osnovni šoli ter o smernicah za uvedbo in oskrbovanje šolskih vrtov. Poslušalci so z vnemo in velikim zanimanjem sledili temeljitim izvajanjem ter živahno posegli v debato. Za svoje lepo predavanje se mu je tovariš predsednik prav prisrčno zahvalil. Končno se je sprejelo pet resolucij, ki so se odposlale na merodajna mesta, in sicer:

1. Resolucija glede ukinjenja naredbe, glasom katere se vsem državnim uslužbencem, ki so radi bolezni več kakor 6 mesecev na dopustu, odtegnejo vse draginjske doklade. 2. Resolucija glede zahteve po povišanju vseh naših prejemkov ter pospeševanju potrošaških zadrug. 3. Učiteljstvo protestira odločno proti vsem nesramnim izbruhom časnikarske gonje, katere se vrši zadnje mesece po nekaterih časopisih. Zborovalci obsojajo to premissijo in škodoželjno gonjo z vsem zaničevanjem ter odločno pozivljajo učno upravo, da štiti ugled šole in njenega učiteljstva proti izbruhom podivjane žurnalistike. 4. Poverjenstvo UJU naj pozivlja zastopnike višjega šolskega sveta v Ljubljani, da potrebu ukrenejo, da se šolske stavbe in zemljišča šolskih vrtov prepišejo na šolsko občino. 5. Učiteljstvo se izreče, da je slovnica pri novih čitankah nepotrebna, ker so itak izišle Brinarjeve moderne slovnice. Pri sestavi beril naj se skliče širša anketa, sestoječa tudi iz podeželskih učiteljev, da se izberejo primerni sestavki.

+ Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj je zborovalo dne 17. novembra v Mariboru v mali dvorani »Narodnega doma« ob 10. uri kljub prav slabemu vremenu pri lepoštevilni udeležbi. Tov. predsednik Albin Spreitz je pozdravil vse najprisrčneje. — Uvodoma se je spominjal z vznešenimi besedami velikega Osvoboditelja Petra I. in kralja Aleksandra. — Spominjal se je tudi prerano preminule tov. Milke Vodenikove, ki ji kruta usoda ni dovolila razmahniti mlade sile. Nato se je imenom društva zahvalil tov. Radoslavu Knafliču za njegovo hvalevredno vnemo pri upostavitvi naše stanovske časti povodom enkratnega napada v »Slov. Gospodaru«. Prečital je potem došle dopise: odseka za učiteljski konvikt, društva učit. Samopomoči, pedagoškega in didaktičnega krožka i. dr. — Pri tem so se razdelili bloki za učiteljski konvikt. — Dobil je besedo odposlanec pedag. - didakt. krožka v Mariboru, tov. Tušak, ki je pojasnil namen in pomen krožkovega delovanja. Animiral je naše članstvo za pristop. Tov. nadzornik g. M. Lichtenwallner je s toplimi besedami podprl njegovo izvajanje. K drugi točki dnevnega reda je govoril tovariš nadzornik Lichtenwallner o Matičnem listu in o karakteristikah učencev za našo prakso zelo temeljito in obširno. Žel je od zborovalcev zaslužno zahvalo. Tretjo točko dnevnega reda je tvorilo poročilo tov. Mar. Godec o pokrajinski skupščini UJU v Rogaški Slatini in o glavni skupščini UJU v Zagrebu. Z njegovo lastno pripovedno plastiko je risala potek skupščin in njih sklepov. Soporocjevalec R. Knaflič nam je zlasti podal nekaj zanimivosti o vrlih srbskih tovariših. Predsednik se obema poročevalcema iskreno zahvali za zanimivi in temeljiti poročili in za trud. — Tako je uspelo zborovanje zaključiti tov. predsednik ob pozni dopoldanski uri. — J. R., tajnik.

+ Učiteljsko društvo za marenberški okraj je zborovalo dne 17. XI. 1921 v Vuhredu.

Zborovanje je otvoril društveni podpredsednik tov. Ivan Womer z Mute, ki se je v svojem govoru spominjal smrti prvega jugoslovenskega kralja Petra Osvoboditelja ter nastopa vlade kralja Aleksandra. Nato je prisrčno pozdravil došle goste, predvsem šefa oddelka za uk in bogočastje gosp. dvor. svetnika dr. Skaberne-ta, dalje gosp. ing. Franjo Pahernik-a ter veletrgovca g. Petra Mravljak-a z Vuhreda.

G. dvor. svetnik dr. Skaberne je nato s krasnimi, prepričevalnimi besed-

nam očrtal smernice učiteljevega delovanja v šoli in izven šole, opozoril na napake med učiteljstvom ter pokazal pot, po katerih naj bi hodil vsak učitelj (ica), da izpolni v polni meri dolžnosti, ki jih zahteva sedanji čas od jugoslovenskega narodnega učitelja(ice).

Z obrazov vseh navzočih je g. dvor. svetnik lahko razločno čital, s kakšnim pritiranjem in odobravanjem so sledili navzoči njegovim izvajanjem. Zupustil nas je lahko z zavestjo, da njegova pot med nas ni bila zaman ter, da so njegove besede padle na rodovitna tla.

Nato se je prečital in odobril zapisnik zadnjega zborovanja.

Temu je sledilo kratko, a temeljito poročilo tov. J. Goloba o pokrajinski in glavni skupščini UJU, ki so ga poslušali navzoči z velikim zanimanjem.

Na predlog tov. Krajnika a z Brezna se sklene, da naj bo pri prihodnjem učit. zborovanju, ki se bo vršilo prihodnjo pomlad v Marenbergu, predavanje iz telovadbe s praktičnim nastopom učencev tamošnje osnovne šole. Kot predavatelja in voditelja praktični vaj se je naprosilo tov. Ivana Muršeca, učitelja iz Marenberga, ki je znan kot veščak telovadnega pouka. Imenovani se je radevolje odzval.

Dalje se je sklenilo, da se vrši dne 26. XI. 1921 v Marenbergu sestanek šolskih voditeljev marenberškega okraja, kjer se bo razpravljalo:

1. o šolskih ogledih v novosestavljenih kraj. šol. svetih;

2. o iztirjatvi šolskih glob;

3. o novih šolskih tiskovinah.

Zborovanje je trajalo dobre 3 ure. Udeležili so se ga skoro vsi člani; odsetni so se opravičili. Pristop k društvu je prijavil tov. Vajs, učitelj na Remšniku.

+ **Zborovanje učiteljskega društva za litjski okraj** se je vršilo v Toplicah pri Zagerju ob Savi dne 22. oktobra 1921 s tem-le vzporedom: Radi uredb delavnega časa se je najprej vršil ogled steklarne. Nato smo se zbrali v okusno okrašeni risalnici topliške šole. Predsednik se s toplimi besedami spominja Nj. Vel. blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja in njegovega naslednika kralja Aleksandra. K sklepu pozove vse navzoče, da najprej zakličejo trikratni »Slava!« kralju Petru in nato trikratni »Živio!« kralju Aleksandru. Za tem pozdravi došle goste, okrajnega glavarja, glavn. svetn. Podboja, vrtnarskega nadzornika Fr. Črnagoja in strokovnega tajnika R. Dostala. Dalje prav pristrčno pozdravi novodošlece, ki so v tek. šolskem letu prišli v naš okraj in omenja one, ki so se izselili, odnosno bili premeščeni. Tej ugotovitvi sledi poročilo o pokrajinski skupščini v Rogaški Slatini, ki ga je mesto tov. B. Andoljška prevzela tov. Zinka Vrščajeva. Podala nam je o istem v jedrnatih in izbranih besedah res najboljše znanje, za kar je žela splošno pohvalo. Referat tov. rav. J. Dimnika: »O zakonitih predpisih o vzgoji otrok in vzgojnih sredstvih je vsled obolevosti predavatelja izostal, in sledi na enem prihodnjih zborovanj. Mesto tega je nastopil živahno pozdravljen naš strokovnjak sadjarstva in vrtnarstva, tov. Fr. Črnagoj, ki je govoril o kmetijstvu in o vsem, kar spada v njega področje s tako živo prepričevalnostjo, da nam je bilo njegovo dokaj obširno predavanje še vedno prekratko, ker je iz tega vselej in v vsakem oziru izvenel refren le v kar najbolj praktično smer. Zanimali in navdušili nas je vse od najmlajše tovarišice do osivelih tovarišev za vzorno in temeljito obdelovanje naše matere-zemlje, predvsem seveda šolskih vrtov. Povedal nam je tudi, kako vzorni so nam v tem oziru tovariši iz Srbije. Skratka rečeno: beseda je prišla iz srca in je segla tudi v srca vseh, ker je bila živa, prepričevalna, temperamentna, polna zgledov in, prišel, ter zraven še šegavo-poljudna. Prišel je med nas ne kot nadzornik, ampak kot tovariš svetovalec in vodnik. Njegove bogate prakse in znanja pa naj bi bili v čim večji meri deležni vsi potrebni kraji naše obširne agrarne države. Poleg ustno izrečene zahvale mu veljaj v imenu društva najlepša zahvala tudi na tem mestu! Upamo, da nas bo prilično še počastil ter znova podžgal in razvnel.

Pri prostih predlogih je bila za I. drž. skupščino v Zagrebu poleg predsednika izvoljena tov. Danica Uzcessanekova. Prostovoljno sta se prijavili pa še tovarišici Zinka Furlanova in Julija Prestorjeva ter tov. Lojze Kolenc. Glede »krožka«, ki ga je predlagal tov. Macarol se sklene, da se isti event. lahko osnuje za vsajnjegorski okoliš, večina pa ostane raje pri starem, tako da zborujemo skupno vsi — menjaje z Ljubljano — Litijo in smatrnem pri Litiji. Končno so bile sočasno sprejete naslednje resolucije:

1. da se glede gonje in ostudnih napadov na učiteljstvo po gotovih nam neprijateljskih listih v polnem obsegu pridruzi- jemo protestu ljubljanskega učiteljskega društva; 2. da se za prihodnje naprosi višji šolski svet potom UJU, da se učiteljstvo, ki je na to ali ono osnovno šolo stalno imenovano, ne prideljuje nikamor drugam, in 3. da se kruta in krivična odredba o bolezenskih dopustih in odtegnjenju draginskih doklad ukine, oziroma vsaj nemudoma primerno revidira. — Ob sklepu poda nadzornik tov. I. Bezeljak pojasnilo, kako je urejevati »Matične liste«, obravnavati zamude in sestavljati poročila, tov. Andoljšek pa priporoča »Šolsko Matico«, in prosí, da se mu članarina po 32 K dopošlje čim hitreje. Omenjeno bodi še, da sta se tega zborovanja udeležila oba predsednika tukajšnjih krajskih šolskih svetov, Ferdo Poljšak in Dragotin Korbar. Ko še tajnik ugotovi šte- vilo navzočih in odsotnih članov in onih, ki so vplačali deleže za »Tvornico učit.«, predsednik s primerno zahvalo zaključi zborovanje. Čas in kraj z vzporedom prihodnjega zborovanja bo svoječasno objavljen. — M. Pelko, t. č. tajnik.

+ **Belokranjsko učiteljsko društvo** je zborovalo dne 22. oktobra 1921. v Metliki. Navzočih je bilo 57 društvenikov.

Tov. predsednik je v otvoritvenem govoru spominja pok. kralja Petra Velikega. Ob sklepu govora zakličejo zborovalci trikrat: »Slava kralju Petru Velikemu!« V imenu zborovalcev izreče predsednik novemu kralju Aleksandru I. vdanost in zvestobo, ter obljubi, da hočemo mladino vzgajati v ljubezni do domovine in vdanosti do kraljeve rodovine Karagorgjevičev. Navzoči zakličejo: »Živel kralj Aleksander!« Novo vstopivše tovarišice: Perko Vero, Premrov Marijo, Vy-zourek Hermino in tovariše: Bartola Iv., Bogovića P., Čuka Fr., Špana Fr., Vigel- leta Ferd., Terpiņa Jos., in Tratnika Dav. predsednik iskreno pozdravi.

Zadnji zapisnik se prečita in odobri. Ker se napadi na učit. včlanjeno v UJU množe, se predlaga naslednje resolucije:

Belokr. učit. društvo zbrano na zborovanju v Metliki dne 22. oktobra 1921. izjavlja sledeče:

1. Najodločneje protestiramo proti pi-savi časopisa »Jugoslavija« in drugih li-stev, ki napadajo v UJU včlanjeno učit-eljstvo.

2. Pozivamo šol. oblast, da nas štiti pred podivjano žurnalistiko, ter naj najde pota, da se preprečijo taki napadi, ki jem-ljejo učiteljstvu ugled.

3. Vse učiteljstvo se poziva, da izva-ja konsekvence proti vsem takim listom. Predsednik poroča, da so se I. Po-krajinske skupščine v Rogaški Slatini od našega društva vdeležili: predsednik in člani Zakrajšek, Sostarič in Zalar. Naše resolucije, sprejete na zborovanju v Se-miču:

a) naj se nabavi za vsak šol. okraj skioptikon;

b) poverjeništvu za soc. skrbstvo naj preskrbi ubožnim šolarjem šolske potreb-ščine so bile soglasno sprejete in poverj. UJU bo skrbelo, da se udelejšijo.

Sklepno omeni predsednik, da je med po-litnicami odšel na svoje novo službeno mesto v Radovljico naš vrli tov. blagajnik V. Menard. Blagajništvo je vodil zelo ve-stno, zato mu izrekam tu javno zahvalo. Pred svojim odhodom je tov. Menard na-ročil, da Vam izročim njegov tov. po-zdrav. Razun njega so službeno zapustili naš okraj: Bukovec Milka, Lušin Lojze, Tavčarjeva Mara in Zakrajšek M.

Tov. Joško Zalar je s svojim skrbno sestavljenim referatom utemeljil potrebo in možnost telovadbe na kmetih. Zboro-valci so mu koncem referata krepko za-ploskali, predsednik pa mu je izrekel za-hvalo.

Ob tej priliki je tov. Vrežec prečital nesramni »Domoljubov« in »Slovenčev« napad na metliško učiteljstvo, češ, da je metliško učiteljstvo krivo, da mladina Orle zasmehuje. Metliško učiteljstvo ima čisto vest, zato ga najmanj ne dirne ta napad. Da bo pa mladina imela še večje veselje do prave »sokolske« telovadbe sklenejo zborovalci soglasno, da kupijo metliškemu sokolskemu naraščaju drugo leto, ko bo slavil metliški »Sokol« 15let-nico, prapor v narodnem slogu. Tov. B. Račič bo izdelal do februarja 1922. osnu-tek praporja, tovarišice bodo delo izvr-šile, ostali pa bodo pokrili stroške.

Predsednik opozorí na vplačilo čla-narine in udnine Slov. Šol. Matice.

Določí se, da zboruje društvo prve dni decembra 1921. Referat prevzame hr-vaški učitelj Vlado Visošević, predsednik pa naprosi tudi prof. dr. Rusa, da preda-va o »Zgodovini Zumberaka«. Predsed-nik zaključi nato zborovanje in zakliče: »Na svidenje decembra!«

Učiteljsko društvo logaškega okraja — odsek logaški v Dol. Logatcu je imelo dne 5. novembra t. l. letošnji se-stanek. Po pozdravnem govoru društve-nega predsednika tov. Kosinca je preda-val nadz. Kabaj o razvoju šolstva v lo-gaškem okraju ter izvenšolskem delova-nju. Pri tretji točki dnevnega reda — ugotovitev članstva se je konstatiralo; da spada v področje log. odseka 41. uč. moči — od teh je organiziranih 39. — Upanje pa je, da se tudi ostala dva orga-nizirata. Za voditelja log. odseka in ob-šenem društvu, podpredsednika je bil na predlog tov. Doljaka soglasno izvoljen tov. Štravs iz Dol. Logatca. Pri slučajno-stih ste bili z odobravanjem sprejeti dve resoluciji. Prva, ki govori o disciplinarnih zadevah učiteljstva in druga — v podli-gonji slov. časopisja na naš stan. Obe re-soluciji se pošljejo na pristojno mesto. Ob 13. uri se je zborovanje zaključilo.

Kamniško učiteljsko društvo je zborovalo v četrtek dne 17. novembra 1921. v Domžalah. Zbranih je bilo 53 čla-nov in članic. Nadzornik šolskih vrtov tovariš Črnagoj je podal zbranemu učit-eljstvu zanimiv in poučen referat o kme-tijsko-prirodnoznanstvem pouku. Nato je poročala tovarišica Marica Žgurjeva o vtisih, ki jih je dobila ob priliki poseta glavnega zborovanja JDS v Beogradu.

Nadalje je podal tovariš Ivan Šmaj-dek statistiko na koliko časopisov, revij itd. je učiteljstvo našega okraja naroče-no. Rezultat je razveseljiv: 82 učiteljev in učiteljic ima 65 dnevnikov, 63 tedni-kov in 159 mesečnikov.

Tovariš Šmajdek priporoča pristop k »Učiteljski Samopomoči«.

Tovariš predsednik razdeli med učit-eljstvo 15 blokov, ki se prodajajo v ko-rist »Učiteljskemu konviktu«.

Prihodnje zborovanje se vrši v de-cembru.

Končno se zahvali tovariš predse-dnik vsem in zaključi zborovanje.

+ **Ptujsko učit. društvo** je zborova-lo dne 17. novembra t. l. v Ptuj. Vodil je zborovanje podpreds. tov. Gorup, ker je tov. Klemenčič prostovoljno odložil pred-sedništvo.

Novi člani: Albin Stritar, Herbst Pavla, Škarpa Marija, Janežič Ema, Klampfer Marica, Dolenc Leopoldina, Unger Ema. Zborovanja se je udeležilo tudi tuk. meščanskošolsko učiteljstvo, ka-teremu se je dalo sledeče pojasnilo: po-ročilo v Učit. Tov. z avgusta 1921. je bi-lo mišljeno v najboljsem smislu, (edini namen, da bi tov. ostali v naših društvih) in se prosí, da si ga mešč. šol. učiteljstvo tudi tako tolmači.

Predaval je tov. Jančič o risanju v osnovni šoli; prvotno zanimanje se je iz-prevrlo v živahno odobravanje, ko je obljubil, da se bo ozrl prihodnjič na prak-tičen pouk v tem predmetu.

Soglasni sklepi. 1. Ptujsko učit. dru-štvo, včlanjeno v UJU pov. Ljubljana, zbrano na svojem zborovanju dne 17. no-vembra 1921. protestira najodločneje proti ostudnim izbruhom in neosnovanim napadom »Jugoslavije«, »Slovenca«, »No-vega časa«, »Straže« in »Slov. Gospo-darja« na učiteljstvo. Zahtevamo od uče-ne uprave, da nas štiti pred tako podivjano žurnalistiko.

2. Učenci nemške narodnosti, ki ne obiskujejo javnih šol, se ne smejo privat-no poučevati v slovenščini.

3. Naša organizacija naj zahteva, da se zakotne šole zapro. (Tuk. Nemci no-čejo pošiljati svojih otrok v javne šole, ker jim najbrž njih duh ne prija; zato se ti otroci poučujejo v privatnih hišah. Ne da se dognati, če je pouk jugoslovensko navdahnjen.)

4. Društvo zahteva, da se že enkrat izvrši sklep avgustove seje viš. šol. sve-ta v zadevi upokojitve nadež. Albina Wankmüllerja na Bregu pri Ptuj. (Kljub omenjenemu sklepu mož še vedno aktiv-no deluje. Čudno!)

+ **Gornjegrajsko učiteljsko društvo** je zborovalo na Rečici dne 13. novembra. Predsednik pozdravi navzoče; med temi tudi novega tovariša Cirila Rakovca iz Ksaverija. Društveni tajnici Mariji Roj-nik, ki je dobila Polzele, navzoči časti-tajo: namesto nje izvolijo tov. Ivano Čer-ne za tajnico. Predsednik spomni zboro-valce na pokojnega našega kralja in nje-gove vrline; vsi mu zakličejo trikratni »slava!«, Njega Vel. kralju Aleksandru na trikrat »Živel!« Kratko poročilo o po-krajinski skupščini v Rogaški Slatini je podal predsednik, ker je bil poročevalec odsoten. Nato je tov. Martin Sotlar go-ovoril o narodnem gospodarstvu. Podava-nje je bilo razločno, omejeno na najvaž-nejše pojave in vsled tega zanimivo. Po-drobni učni načrt iz zemljepisja in zgo-dovine, ki se je sestavil v tem šolskem okraju, se je dal pomnožiti, da dobi vsaka šola po en izvod, dokler ne dobimo kaj

stalnega. Razgovor o novih in starih učnih knjigah, o različnosti zvezkov, o raznih nazorih glede pouka v srbohrva-ščini, o tiskovinah i. dr. je bil jako živa-hen. Prišli smo do sklepa, da se mora vršiti prav kmalu uradna konferenca, da se zmešnjava odpravi. Zborovalci so tudi obojalo pisavo nekaterih nam nasprotnih listov povodom znane sodnijske razpra-ve v Ptuj. O krajnih šolskih svetih, o pouku v kmetijstvu in prirodnoznanstvu ter o šolskih vrtih se je izrazila marsika-tera zanimiva in poučljiva misel. Napo-sled se je razdelilo četrto blokov za zbiranje prispevkov »Učit. konviktu«.

+ **Šoštanjko učit. društvo** je zboro-valo dne 24. novembra v Velenju. Kljub ugodnemu vremenu je bila udeležba zelo slaba, izostalo je 8 članov neopravičeno. Društvo je izgubilo tekem počitnic 3 čla-ne, in sicer tov. Armiča, Goriška in Nit-ime, ki so se preselili v druge šol. okraje, pristop sta prijavili tov. Vaupotova in Vr-bapčeva, ter tov. Plaseh in Kristan. Pred-sednikovo poročilo o pokojninski skup-ščini v Rogaški Slatini in drž. skupšči-ni v Zagrebu se je vzelo na znanje. Bloki radovljiškega učit. društva v prid Učit. konvikta se bodo prodajali le med učitel-jstvom in ožjimi prijatelji, prodajanje od hiše do hiše se zdi zborovalcem poniže-valno in neumestno, ker živi neuko ljud-stvo in žal tudi velik del inteligence v prepričanju, da smo mastno plačani. Dru-štvo pa priredi v ta namen gledališko predstavo v Šoštanju. V tozadevni odbor se izvolijo tov. Skala, Vrečko, Tajnik in tov. Cilka Trobejeva. Bloki Pedagoško-didaktičnega krožka v Mariboru se izro-če v prodajo tov. Kogelnikovi in Skazovi. Za rezervni sklad se odpošlje kakor že sklenjeno od člana po 10 K. Članarina za Sl. Šol. Matico bode pobirala poverjenica tov. Cilka Trobejeva pri obnem zboru. Tovariši in tovarišice! Udeležite se pol-noštevilno občnega zbora dne 15. decem-bra v Šoštanju, šolski voditelji pa skrbite v smislu sklepa lanskega občnega zbora, da bo plačana od tega dne vsa članarina za l. 1921.

+ **Slovenjebistriško učit. društvo** je zborovalo v četrtek, dne 17. novembra 21. v deklški šoli v Slovenski Bistrici.

Predsednik tov. Karbaš pozdravi navzoče, od katerih pričakuje, da bodo v novem šolskem letu s podvojeno silo de-lovali v procvit šole in prosper učitelj-skega društva. Za zadnje je treba tudi ne-kaj žrtev, najmanjša je, pač redno pose-čanje zborovanj in točno plačevanje ud-nine.

Pri tem zborovanju smo pogrešali marsikatero tovariše, ki so se pa — ra-zun Makolčanov — vsi opravičili.

Po prečitaniu došlih dopisov in zad-njega zapisnika, ki se odobri, poroča tov. predsednik o I. pokrajinski skupščini v Rogaški Slatini, katere se je udeležila tretjina naših članov.

Tov. predsednik poroča o poteku I. državne skupščine v Zagrebu. Poročilo nas je zelo zanimalo, saj do tedaj še nismo imeli v rokah »Tovarišev« poročila.

Ker je bil zadržan predavatelj, ki naj bi bil govoril o kmetijskem pouku, preda-va tov. predsednik »O vodilnih mislih de-lovne šole«. Na zanimiv način govori o delovni šoli sploh ter o razliki med obe-ma strujama v tej stroki, t. j. o **delovni**, kjer prednjači telesna in o **dejanstveni**, kjer se udelejštuje duševna samodelav-nost učenčeva. Navaja tudi vzglede, kako naj se uporabljata zadnji princip pri različ-nih predmetih.

V imenu zbranega učiteljstva zahva-li podavatelja tov. Rainer, ki posebno po-vdarja, da je tov. predsednik s svojim iz-vrstnim delom lepo izpolnil vrzel, ki je nastala vsled odsotnosti tov. Bratoša.

Pri slučajnostih predlaga tov. Planer naj se vsa šolska vodstva varnoče na So-količa, ki nudi mnogo prvoročne tvarine za ljudskošolsko telovadbo. Ako vadimo na vseh šolah iste vaje, katere poprej vsakokrat pri zborovanjih predelamo, potem lahko učenci različnih šol pri izle-tih skupno nastopajo: namesto dosedan-je-ga sovraštva med posameznimi vami naj stopi vzajemnost in plemenito tekmova-nje.

Predlog se sprejme.

Ko so se še določile redne pėvske vaje, zaključi tov. predsednik zborova-nje.

Naša gospodar. organizacija.

—g **Učiteljsko društvo za celjski okraj.** Vsi tovariši(ice), kateri so prija-vili svoj pristop k društvu Samopomo-č se vljudno prosijo, da pošljejo svojo pr-stopno izjavo in zdravniški certifikat na-ravnost vodstvu društva v Ljubljano (Učiteljska tiskarna). Storite takoj in ne odlagajte!

ZA REZERVNI SKLAD UJU. — POVERJENIŠTVO LJUBLJANA.

Prostovoljni organizacijski davek — 1921.
(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

16. izkaz.

Po 300 K: Šolsko vodstvo — Hajdina pri Ptuj. Po 220 K: Učiteljstvo — Vrhnika. Prispevali so: Michler 30 K, po 20 K: Malnarič, Pavletič, Vuk, Schifferer, Buh, Horvat, Kobal, Marinko in Petrič, po 10 kron: Malavašič. Da, da — res so še ljudje s kopreno na očeh, ki komaj čakajo, da bi zopet tlakovali sovražniku svobodne šole. Fivala Bogu, da je takih zaslepljenec prav malo! Naša armada na koraka veselo naprej ter se niti ne zmenjuje več za razne susteršiče. Zdravo! Po 122 K: Učiteljski zbor meščanske šole — Tržič. Po 120 K: Šolsko vodstvo Ruše. Darovali so: Lesjak Davorin 40 K, po 20 K pa: Lastbacher Josip, Stani Tomislav, Ana Anbruscheva in Alojzija Gornikova. Po 80 K: Šolsko vodstvo — Št. Janž, Dolenjsko. Po 32 K: E. Oman — Begunje pri Lescah. Po 30 K: Luznar Fr. — Primsko. Po 20 K: Vidic Edi — Radeče pri Škofji Loki ter Ana Mallyjeva — Primsko. — Današnji izkaz 944 K. Prej izkazanih 23.813 K. Skupaj 24.757 kron.

Ivan Petrič.
Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

Iz pisarne strokovnega tiskarstva — poverjeništa UJU.

A. P. H. 882.: 1. Ne. — Če je bilo nakazano, zgodilo se je pomotoma. Bode pripravljene svoječasno na povračilo. — 2. Ako je bil dotičnik zdržema čez 6 mesecev na bolniškem dopustu, je postavno. Ako ne, naj se obrne uradnim putem na višji šolski svet. — 3. Na vsak način mu spada povišica, šolsko vodstvo naj javi uradno.

M. M. v Št. J.: Nagrade za nadure učiteljic žen. roč. d. so še vedno iste.

Razpisi služb.

Štev. 622/III.

RAZPIS UČITELJSKIH SLUŽB.

V šolskem okraju svetolenarškem se po odredbi višjega šolske sveta razpisujejo v stalno nameščenje naslednja učna mesta:

1. Sv. Lenart v Slov. gor.: 1 služba za učitelja.
2. Sv. Trojica v Slov. gor.: 1 služba za učitelja.
3. Sv. Anton v Slov. gor.: 1 služba za učitelja ali učiteljico.
4. Sv. Barbara v Slov. gor.: 1 služba za učitelja ali učiteljico.
5. Marija Snežna v Slov. gor.: 1 služba za učitelja ali učiteljico.
6. Sv. Jurij v Slov. gor.: 1 služba za učitelja ali učiteljico.
7. Sv. Benedikt v Slov. gor.: 1 služba za učitelja ali učiteljico.
8. Sv. Rupert v Slov. gor.: 1 služba za učitelja ali učiteljico.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po predpisani službeni poti do

26. grudnia 1921

pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okr. šol. svet v Sv. Lenart v Slov. gor., dne 24. novembra 1921.

Predsednik.

Štev. 400.

RAZPIS UČNIH MEST NA DEŠKI MEŠČANSKI ŠOLI V ŽALCU.

Po naročilu višjega šolskega sveta z dne 9. septembra 1921, štev. 10.871, se razpisujeta nastopni dve službi strokovnih učiteljev na deški meščanski šoli v Žalcu v stalno nameščenje, in sicer po ena služba strokovnega učitelja za I. in za II. skupino.

Pravilno opremljene prošnje je treba vposlati predpisanim službenim putem najkasneje do dne

31. decembra 1921

krajnemu šolskemu svetu v Žalcu.

Okrajni šolski svet v Celju.

dne 2. decembra 1921.

Predsednik: Žužek I. r.

Odgovorni urednik:

Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — poverjeništa

Ljubljana.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Alfonz Breznik

bivši učitelj Glasbene Matice

LJUBLJANA, Kongresni trg štev. 15.

Prvorazredni klavirji, pianini in harmoniji:

Förster, Bösendorfer, Heitzmann itd.

Učitelji dobe tudi na obroke. Violine in vse glasb. orodje v bogati izbiri.

Strune in žice vseh in debelo in drobno.

Največja trrdka v Jugoslaviji.

Zamenja se mesto stalne učiteljice

v neposredni bližini Maribora z enakim v Ljubljani ali njeni bližnji okolici. Ponudbe na upravo „Učiteljskega tovariša“ pod „Želja 17.“

RISANKE

iz finega risalnega papirja 8 listov, z lepim ovitkom à K 4.—.

razprodaja

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani.

Pri večjem naročilu popust!

Učiteljsko druš. za ormoški okraj naznanja, da je njegova odlična članica, gospodična

MARIJA PRESKERJEVA

učiteljica v Ormožu

v nedeljo, dne 4. decembra 1921, ob 1/2 20. uri zvečer od kapi zadeta v 30. letu svoje starosti pri svoji sestri na Ptuj nenadno preminula.

Truplo pokojne tovarišice se bode danes, dne 6. decembra 1921, ob 1/2 17 uri popoldne na Ptuj blagoslovilo in spremilo na Ormoško cesto, od kjer se prepelje v Ormož. V Ormožu pa se jutri, dne 7. decembra 1921, ob 10. uri popoldne položi k večnemu počitku.

Bodi naši zvesti tovarišici zemljica lahka!

V Ormožu, dne 6. decembra 1921.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj.

ZAHVALA.

Za mnogobrojne, ljubeznive dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in smrti naše nenadomestljive sestre, oziroma tete in svakinje

Antonine Rott

nadučiteljice v Konjicah

izrekamo prisrčno zahvalo vsem, ki so nas s tem bogato tolažili. Posebno se zahvaljujemo vsem darovalcem prekrasnih vencev, šopkov in rož, pred duhovščini za mnoge tolažilne obiske tekom dolge bolezni, zlasti visokoč. g. arhidijakonu Fr. Hrastelju za ganljivi nagrobni govor; nadalje vsem tukajšnjim javnim uradom, oblastvom itd. za častno udeležbo pogrebne sprejeme. Še prav posebno zahvalo belo obličnim dekletom ki so nosile blago pokojnice k zadnjemu počitku in pa pevcem, ki so počastili sprejeme s prečesljivimi žalostinkami. Toplo zahvalo izrekamo vsemu učiteljskemu tukajšnje deklške in deške šole, ki se je po izrazitih besedah g. Majerja poslovilo od svoje kolegije. Končno zahvalo še tistim gospodim ki so se blagodejno trudile za vse izvanredno krasne naprave miloškega odra in sprejema.

Žalujemo ostali.

UČITELJSKA KNJIGARNA v Ljubljani

priporoča naslednje nove knjige:

Šolski list.

Na razpolago je samo še 2. štev. III. stopnje D 3.50

K. Wider **Moje prvo berilo.** Sedmi natisk vez. D 3.—

E. Gangl **Druga čitanka.** Vez. D 7.—

Pomočniška izkušnja za rokodel. obrte.

Spisal H. Podkrajšek. — Broš. D 3.50

Računstvo za ženske obrte.

Spisal H. Podkrajšek. D 7.—

Prva srbska ali hrvatska čitanka

za slov. osnovne šole. Priredili Iv. Lésica, P. Lokovšek in dr. R. Molé . . . D 6.—

Namen, razvoj in organ. obrt. strok. šolstva drugod in pri nas.

Spisal M. Presl. prof. na drž. obrt. šoli v Ljubljani, broš. D 3.50

Na planine.

Spisal Pavel Kunaver. — S 16. slikami, vez. D 12.50

Zbirka važnejših novih naredb in odredb.

Spisal F. Fink D 5.—

Imenik

šolskih oblastev, osnovnih, meščanskih (strokovnih), srednjih šol, liceja in učiteljskega v Sloveniji po stanju šol. leta 1920/21. . . . D 10.—

Najlepša božična in novoletna darila!

Najprimernejša darila mladini so mladinske knjige. V ta namen priporoča **Učiteljska knjigarna** v prvi vrsti one mladinske spise, ki jih je založilo „Društvo za zgradbo učitelj. konvikta“ in sicer:

Engelbert Gangl: Spisi za mladino, I., II., III., IV., V., VI. zvezek po	D 3.—
Andrej Rapč: „I., II., III., IV., V., VI. zvezek po	3.—
Mišjakov Julče: „I., II., III., IV., V., VI. zvezek po	3.—
Ivo Trošt: Moja setev. Spis za mladino, I. in II. zvezek po	3.—
Pav. Flerč: Iz mladih let. Spis za mladino, in II. zvezek po	3.—
Babica pripoveduje. Spis za mladino po	3.—
Marko Šenjanin: Slovenski Robinzon	3.75
Fran Levstik: Zbrani spisi za mladino, broš. D 11.50, eleg. vez.	13.50
Otroški oder. Sestavila Marica Gregoričeva (Stepančičeva), Igrice za mladino otroških vrtec in osnovnih šol brošura	4.—
Gustav Šilih: Nekoč je bilo jezero. vez.	12.50

V prid Učiteljskemu konviktu:

Žirovnik: Narodne pesmi, I., II. in III. stopnja, cena	D 1.25
Marolt: Narodne himne in domorodne pesmi za mladino	1.25
Te himne so odobrene od višj. šol. sveta za šolsko uporabo.	

Nadalje:

Rab. Tagore: Povestice, broš. D 2.50, vez.	D 3.50
Dr. Ivo Šorli: Bob in Tedi	7.50
Cvetko Golar: Prelepa Vasiljica	3.75
Bob za mladi zob (pesmice)	3.50
Oton Župančič: Sto ugank (pesmice)	—75
Mark Twain: Mali klatež broš. D 6.50 vez.	8.—
Franc Rojec: Tončkove sanje (igrice)	5.—
Ewald Botka: Dvonožec broš. D 12.50 vez.	14.—
Fran Levstik: Martin Krpan	5.—
Ivan Albreht: Mlada greda (pesmice)	10.—
Jos. Pavčič: Našim malčkom (Malim pianistom)	10.—
Nemcova: Češke pravljice (I. in II. zvezek.) brošura	2.75
France Bevk: Pastirčki pri kresu in plesu broš. D 3.— vez.	4.—
Moj zverinjak	5.—
Čika - Jova Gradnik: Kalamandrija pesmice vez.	4.—
Zmaj: Malaj in Malon pesmice	3.50
Wascheteova: Pravljice	10.—
Milč nski: Pravljice	12.—
Trnjalčica, pravljica s slikami	9.—
Snegulčica	9.—
Rdeča kapica	9.—
Pepelka	9.—
Moji ljubčki, živalske slike	8.—
Mladi slikar, knjižica za slikanje	6.—
Slike iz pravljic	6.—

Razen tega ima „Učiteljska knjigarna“ šolske potrebščine, kakor zvezke in risanke lastnega izdelka, svinčnike, peresnike, peresa, radirke, vse po najnižjih cenah. — Šolske pušice (peresnice) po D 1.25, 1.50, 2.10, 2.25, 6.25, 7.50.